

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
"Müharibə
veteranı"
təqaüdü
artırıla
bilər
yazısı səh.5-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 17 yanvar 2024-cü il Çərşənbə № 8 (8381) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

**Avropa Parlamenti yeddi fevral
seçkisindən kənarda qaldı**

Azərbaycan tərəfi
dövlət
göndərməyib,
qurumdan verilən
bəyanatda isə...

yazısı səh.4-də

**Həbsdəki sabiq icra
başçısının övladlarının
şikayəti rədd edildi**

yazısı səh.3-də

**Üzərimizə ASALA və VOMA
terrorçuları gələrsə...**

yazısı səh.8-də

**Davos Forumu "zirvədən düşdü" -
Türkiyə boykot etdi**

yazısı səh.9-da

**Təbrizdə Ermənistan
konsulluğu açılmaya bilər**

yazısı səh.11-də

**Yanvarın sonu daha bir sərhəd
görüşü - razılaşma olmasa...**

yazısı səh.6-da

**Qərbdən "tufan"
başladı: Bakıya qarşı
iki hesabat, bir qərəz...**

yazısı səh.7-də

**ABŞ-ın Azərbaycana qarşı
"əqrəb taktikası"**

yazısı səh.4-də

**Mehdiyevlərin bankı külli
miqdarda zərərdə**

yazısı səh.3-də

Prezidentliyə namizədlər bölgələrdə

yazısı səh.10-da

**Bu maşınların ölkəmizə gətirilməsi
qadağan edildi**

yazısı səh.2-də

**Neft Fondu 2023-cü il
büdcəsini açıqladı**

yazısı səh.15-də

PAŞINYANIN "SİLAHLARA NƏZARƏT" TƏKLİFİNİN ARXASINDAKI HİYLƏ

Ekspertlərə görə, bu, Azərbaycanın regionda hərbi baxımdan
dikte edən ölkəyə çevrilməsindən əndişə edən İrəvanın və
onun dəstəkçilərinin planıdır

yazısı səh.5-də

İki hadisənin doğurduğu suallar - məsuliyyətsizlik, yoxsa?

Binəqədədəki dağıntılar altından daha bir cəsəd çıxarıldı -
ölənlərin sayı 9-a çatdı; ekspertlər yanvarın ilk on beş günündə
baş vermiş hadisələr haqda nə deyir...

yazısı səh.13-də

**Kino İttifaqına
sədr seçkisi bu
səbəbdən
olmadı - Rasim
Balayev açıqladı**

yazısı səh.12-də

**Qalib Salahzadə:
"Şeyx məndən
260 min dollar
alıb villa tikib"**

yazısı səh.3-də

**"Boz qurdlar"
yenidən
siyasətə
qayıdır**

yazısı səh.12-də

Prezident Lənkəran və Neftçalada oldu

Prezident İlham Əliyev yanvarın 16-da Lənkərana səfər edib. Dövlətimizin başçısı "Lenk Frut" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin (MMC) Lənkəran rayonu-nun Separadi kəndində yeni salınmış sitrus bağında yaradılan şəraitlə tanış olub. Sonra isə Lənkəran regional "ASAN xidmət" mərkəzinin açılışını edib.

İlham Əliyev yanvarın 16-da Lənkəranda yeni inşa edilmiş müasir penitensiar kompleksdə yaradılan şəraitlə tanış olub. İlham Əliyev Lənkəranda "Laran" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin (MMC) qənnadı məhsullarının istehsalı müəssisəsinin fəaliyyəti ilə tanış olub.

Prezidenti yanvarın 16-da Neftçala rayonuna da səfər edib. Neftçala şəhərinin içməli su təchizatı sistemlərinin istismara verilməsi mərasimində iştirak edib.

İki rayona qadın prokuror təyin edildi

Baş prokuror Kamran Əliyevin müvafiq əmrinə əsasən Xızı və Samux rayon prokuroru vəzifəsinin icrası həvalə olunmuş Xəyalə Aslanova və Könül Ələsgərova həmin vəzifələrə təyin olunub.

Bu barədə Baş Prokurorluğun Mətbuat Xidmətindən bildirilib. Xəyalə Aslanova 2012-ci ildə müsabiqə yolu ilə prokurorluq orqanlarında işə qəbul olunub. Əvvəllər Binəqədi Rayon Prokurorluğunda müstəntiq, Bakı Şəhər Prokurorluğunda şöbə, Baş Prokurorluqda isə idarə prokuroru vəzifələrində çalışıb.

Könül Ələsgərova isə 2014-cü ildə müsabiqə yolu ilə prokurorluq orqanlarında işə qəbul olunub. Bu təyinat qədr Qax və Nizami rayon prokurorluqlarında müstəntiq və prokuror köməkçisi, bundan başqa, Bakı Şəhər Prokurorluğunda şöbə prokuroru və Bakı şəhər prokurorunun böyük köməkçisi vəzifələrində çalışıb.

Bununla da prokurorluq orqanlarında rayon prokuroru kimi çalışan qadın əməkdaşların sayı 4-ə çatıb.

Bir sıra universitetlər Bakıdan kənara köçürüləcək

Bir sıra universitetlərin Bakıdan kənara köçürülməsi istisna deyil. Bunu Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsinin sədri Anar Quliyev jurnalistlərə açıqlamasında deyib.

"Bu, Elm və Təhsil Nazirliyinin həyata keçirməli olduğu çox ciddi bir islahatdır. İstisna etmərəm ki, müəyyən universitetlər köçürülərək vahid bir kampus yaradılaraq fəaliyyətini davam etdirə bilər. Bu, həm təhsilin təşkili baxımından, həm də şəhərdaxili infrastrukturun təkmilləşdirilməsi üçün önəmli bir islahat ola bilər. Növbəti illər ərzində bu məsələ ilə bağlı Elm və Təhsil Nazirliyi ilə birgə Tədbirlər Planı hazırlanaraq icra edilə biləcək", - komitə sədri əlavə edib.

Bu maşınların Azərbaycana gətirilməsi qadağan edildi

Zavod buraxılış tarixinə görə yaşı 10 ildən çox olan minik avtomobillərinin (raritet minik avtomobilləri və gömrük ərazisinə müvəqqəti gətirilən minik avtomobilləri istisna olmaqla) Azərbaycan ərazisinə gətirilməsi məhdudlaşdırılıb.

Bu barədə qərar Nazirlər Kabineti tərəfindən ötən il qəbul edilib.

Beləliklə, 2024-cü ildə istehsal ili 2014-cü ildən aşağı olan istismar olunan minik avtomobillərinin Azərbaycanın gömrük ərazisinə gətirilməsinə qadağa qoyulub.

Qeyd edək ki, hazırda ölkədə 1,4 milyondan çox minik avtomobili mövcuddur. Bunun 1,3 milyondan çoxu şəxsi minik avtomobillərinin payına düşür.

Azərbaycanda minik avtomobillərinin yaş strukturu belədir:

- * 2 ilə qədər olan minik avtomobilləri 2%;
- * 2 ildən 5 ilə qədər olan minik avtomobilləri 3%;
- * 5 ildən 10 ilə qədər olan minik avtomobilləri 11,9%.

Beləliklə, yaşı 10 ildən artıq olan minik avtomobillərinin payı 80%-dən çoxdur.

Azərbaycanın GUAM-da sədrliyinin prioritetləri açıqlandı

Azərbaycanın 2024-cü il üçün Demokratiya və İqtisadi İnkişaf Naminə Təşkilatda (GUAM) sədrliyinin əsas istiqamətləri müəyyən edilib.

Bu barədə qurumun mətbuat xidmətinə istinadən xəbər verilir.

Qeyd olunub ki, Azərbaycan sədrlik müddətində təşkilatın məqsədlərinin həyata keçirilməsinə töhfə verməyə, xüsusilə də miniatürizmə və münasibətdən sonrakı bərpa və yenidənqurma sahəsində təcrübə və bilik mübadiləsi, nəqliyyat və logistika sahəsində əməkdaşlığın gücləndirilməsinə çalışacaq. Eyni zamanda rəqəmsallaşma sahəsində fəaliyyətin stimullaşdırılması, nəqliyyat dəhlizlərinin rəqəmsallaşdırılması, enerji təhlükəsizliyi sahəsi və s. kimi əməkdaşlıq sahələrinə diqqət yetiriləcək.

Bundan əlavə, Azərbaycanın sədrliyi beynəlxalq platformalar - BMT, ATƏT, Avropa Şurası və digər beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində GUAM-a üzv dövlətlərin birgə səylərini əlaqələndirməyə davam edəcək. Sədrlik həmçinin təşkilatın səmərəliliyinin artırılmasına diqqət yetirəcək.

Qeyd edək ki, 2024-cü ildə Azərbaycanın sədrliyi Milli Koordinatorlar Şurası və Xarici İşlər Nazirliyi Şurasının iclaslarını da təşkil edəcək.

Evsizlər və kimsəsizlər soyuq havada harada gecələyir?

Qış fəslə, qarlı-şaxtalı hava ən çox yardıma ehtiyacı olan evsiz-əşiksiz şəxslərdir. Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində Sosial Xidmətlər Agentliyindən Yenisəbah.az-ın sorğusuna cavab olaraq bildirilib ki, Sosial Xidmətlər Agentliyinin həssas əhali qruplarından olan şəxslər üçün Sığınacaq və Sosial Reabilitasiya Müəssisəsi fəaliyyət göstərir.

Müəssisə baxımsız, kimsəsiz və sosial təhlükəli vəziyyətdə olan yetkinlik yaşına çatmayanların, müəyyən yaşayış yeri olmayan 18 yaşından yuxarı şəxslərin, görmə qabiliyyəti məhdudluğu olan şəxslərin və s. sosial reabilitasiyasını həyata keçirir. Müəssisəyə qəbul olunanlar burada sosial-məişət, sosial-hüquqi xidmətlər göstərilir.

Daha sonra qeyd olunub: "Hava şəraiti ilə əlaqədar mürciətlərdə artım müşahidə edilməyib. Hazırda Müəssisənin Müəyyən yaşayış yeri olmayan 18 yaşından yuxarı şəxslərin sosial reabilitasiya şöbəsində 51 nəfərə xidmət göstərilir. Müəssisəyə qəbul olunanlar 6 ay (180 gün) ərzində müvafiq xidmətlərlə təmin olunurlar və bu müddətdə günlük olaraq qida normaları əsasında yemək, yaşayış yeri və geyimlə təmin edirlər. Sığınacağa qəbul edilənlərin hər birinin vəziyyəti nəzarətdə saxlanılır, onların fərdi iş aparılır, daha sonra isə həmin şəxslər cəmiyyətə reintegrasiya edirlər".

FİFA-nın ən yaxşı saydığı futbolçular

Novator.az FIFA-nın ən yaxşı saydığı futbolçuların siyahısına nəzər salıb.

FIFA ilin ən yaxşı futbolçusu mükafatını 1991-ci ildə təsis edib. Milli komandaların baş məşqçiləri və kapitanlarının, həmçinin jurnalistlərin rəyinə əsaslanan mükafat 2010-2015-ci illərdə

Fransanın "France Football" nəşri ilə birgə təqdim olunub.

1991-2009-cu illərdə mükafatı Ronaldo (Braziliya) və Zinəddin Zidan (Fransa) 3 dəfə, Ronaldinyo (Braziliya) 2 dəfə, Lotar Matteus (Almaniya), Marko van Basten (Niderland), Roberto Bacco (İtaliya), Romario (Braziliya), Corc Veia (Liberiya), Rivaldo (Braziliya), Luis Fiqu (Portuqaliya), Fabio Kannavaro (İtaliya), Kaka (Braziliya), Kriştiano Ronaldo (Portuqaliya) və Lionel Messi (Argentina) 1 dəfə alıb.

2010-2015-ci illərdə Lionel Messi 4, Kriştiano Ronaldo 2 dəfə dünyanın ən yaxşı futbolçusu seçilib.

2016-cı ildən Lionel Messi 3, Kriştiano Ronaldo və Robert Levandovski (Polşa) 2 dəfə, Luka Modriç (Xorvatiya).

Seçkiyə qədər Əliyev-Paşinyan görüşü olacaq?

Ermenistan parlamentinin hakimi "Mülki müqavilə" fraksiyasından olan deputatı Gevork Papoyan Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan arasında mümkün görüş barədə danışıb.

Bu barədə "Sputnik Armenia" məlumat yayıb.

O, 7 fevralda Azərbaycanda keçiriləcək prezident seçkisinə qədər belə bir görüşün reallaşması ehtimalını dəyərləndirib.

"Paşinyanla Əliyev arasında görüş çətin ki, Azərbaycanda prezident seçkisi öncəsi baş tutsun", - deyərək qeyd edib.

Xırdalana metro xətti çəkilməyəcək

Bakı metrosunun Xırdalan şəhərinə qədər olan istiqamətində metro stansiyasının inşası nəzərdə tutulmur.

Bunu Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsinin sədri Anar Quliyev Bakı şəhərinin 2040-cı ilədək inkişafına dair Baş planının təqdimatı mərasimində bildirib.

"Metronun "Xocəsən" stansiyası istifadəyə verilib. Bu stansiya Xırdalan şəhərinə və digər şəhərlərlə əlaqəyə yaxındır. O da nəzərə alınmalıdır ki, Xırdalanda metro stansiyasının inşası üçün uyğun istiqamət yoxdur", - komitə sədri vurğulayıb.

Qeyd edək ki, Bakı şəhərinin 2040-cı ilədək inkişafına dair Baş planında qeyd olunan dövrdə Xırdalan şəhərinə metro xəttinin çəkilməsi nəzərdə tutulub.

Gömrük Komitəsində yeni təyinatlar

Dövlət Gömrük Komitəsində yeni təyinatlar olub.

DGK rəisi Şahin Bağirovun əmrinə əsasən Əməliyyat-İstintaq Baş İdarəsinin rəisi gömrük xidməti polkovniki Orxan Nuriyev vəzifəsindən azad edilib. Onun yerinə general-mayor Güloğlan Muradlı təyin edilib.

O.Nuriyev isə Gömrük İnzibatiçılığı Baş İdarəsinə rəis gəndərilib.

Qeyd edək ki, general Muradlı bu təyinat qədər komitənin Əməliyyat-İstintaq Baş İdarəsi rəisinin birinci müavini olub. O, ötən il vəzifəsindən azad edilmişdi.

Azərbaycan banklarından 22 kommersiya bankı xalis mənfəət əldə etdiyini açıqlayıb. “Yeni Müsavat” xəbər verir ki, bankların açıqladığı maliyyə nəticələrinə əsasən bank sektoru 2023-cü ildə 1 mlrd. 84.2 mln. manat həcmində xalis mənfəət əldə edib. Ən böyük xalis mənfəət dövlət bankı olan Azərbaycan Beynəlxalq Bankındadır. Belə ki, yola saldıığımız 2023-cü ildə bank 322.27 milyon manatlıq xalis mənfəət əldə edib. Bu da sektorun 30%-nə bərabərdir. İkinci sırada “Kapital Bank” ASC, üçüncü sırada “PAŞA Bank” ASC-dir. Bu sıralamada ən son yerləri isə Bank BTB (4 999 000), Bank Melli İranın Bakı filialı (3 871 287) tutur.

Xüsusi olaraq qeyd edilməlidir ki, yola saldıığımız 2023-cü ildə “Bank BTB” ASC-nin xalis zərəri 2 milyon 779 min manat olub. Son 4 ilin 3-də “Bank BTB” ASC zərər edib. Belə ki, 2022-ci ildə bankın xalis zərəri 4 milyon 975 min manat, 2020-ci ildə isə 9 milyon 130 min manat olub. Onu da qeyd edək ki, “Bank BTB” ASC-nin səhmlərinin 74,99%-i Mehdiyeva Nigar İsmayıl qızına, 19,01%-i Sadıq Rza İsmayıl oğluna, 6%-i isə Mahmudova Tükəzban Ağa qızına məxsusdur.

Yada salağ ki, ötən ilin sonlarında Prezident Administrasiyasının keçmiş rəhbəri Ramiz Mehdiyevə məxsus olduğu deyilən Bank BTB-nin satışa çıxarıldığı ilə bağlı məlumatlar yayılmışdı. Yayılan məlumatda bankın artıq satılmaq üzrə olduğu və qiymət məsələsinin Ramiz Mehdiyevlə razılaşdırılacağı bildirilib. R.Mehdiyev isə açıqlamasında bankın onlara aid olduğunu təsdiq edib. “Mənim bankım yoxdur. Oğlumun adındadır, o da idarə edir. Bu da indinin məsələsi deyil”. PA-nın keçmiş rəhbəri “Oğlunuz general Teymur Mehdiyevin adındadır bank” sualını belə cavablandırır: “Yox, Teymurun adına deyil. Deyəsən, yoldaşının adındadır. Bank satılmayıb, satışda da deyil. Bu məlumatlar yalandır. Belə yalan məlumatlar haradan çıxır bilmirəm”.

Qeyd etmək yerinə düşər ki, Mərkəzi Bankın İdarə Heyətinin 18 oktyabr 2023-cü il tarixli Qərarı ilə “Muğanbank” ASC-nin də lisenziyası ləğv olundu. “Muğanbank” ASC-nin də Prezident Administrasiyasının sabiq rəhbəri Ramiz Mehdiyevin ailə üzvlərinə (Elmir Maqbet oğlu Mehdiyev - 67,74%, Vəfa Əhməd qızı Vəliyevaya - 10,65% və Fəridə Cahandar qızı Mehdiyevaya 10,03%) məxsus olduğu deyilirdi. Daha sonra isə bankın payının böyük hissəsi Odlar Yurdu Universitetinin rektoru, sabiq deputat Əhməd Vəliyevin oğulları - Samir və Munir Vəliyevlərə

kirlərini bildirdi. O dedi ki, **təbii olaraq oliqarxların mövqeyi zəifləyən kimi bankları əldən gedir:** “Niyə olur? Çünki iqtisadi subyekt kimi biznes özü normal olsa, belə olmaz, normal şəkildə işləyirlər. Amma Azərbaycanda banklar sırf inzibati re-

biznes bankları arasında özəl banklar azdır. Buna görə də oliqarxların banklarının da qismən də olsa, rəqabət aparmasını təmin edirdilər. Amma indi Azərbaycanda inhisarlaşma meyilləri güclənib. O baxımdan, bu bankların da bazardan getməsi o

Mehdiyevlərin bankı külli miqdarda zərərdə

Ekspert: “Oliqarxların olsa da, bankların bağlanması bu sektora zərəri var”

ötürüldü, Vəliyevlərin bankdakı payı 10,65%-dən 88,33%-ə, Mehdiyevlərin payı isə 89,35%-dən 11,67%-ə dəyişdi.

Yada salağ ki, vaxtilə nəqliyyat naziri Ziya Məmmədova məxsus “Bank of Azerbaijan”, sabiq iqtisadi inkişaf naziri Heydər Babayevə məxsus “Bank Standart”-ın lisenziyaları ləğv edilmişdi.

Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasının sabiq sədri Rüfət Aslanlıya məxsus “Bank Avrasiya”-nın da lisenziyası ləğv oluna bilər. Bu barədə ekspertlər proqnozlar verirlər.

Oliqarxlara bağlı olan bankları nələ gözləyir? Bəs “Bank BTB”-nin maliyyə vəziyyətinin təhlili necədir? Onların tam sıradan çıxması hökumətin niyə marağında deyil? Ümumiyyətlə, oliqarx banklarının ləğvi bank sektoruna necə təsir edə bilər?

Tez-tez banklarla bağlı məhkəmə çəkişmələrində iştirak edən hüquqşünas Əkrəm Həsənov mövzu ilə bağlı “Yeni Müsavat”-a fi-

sursdan istifadə edərək üzde qalırlar. Müştəri cəlb edir bu şəkildə, “mənim bankımın müştərisi ol” deyirlər. Yaxud sabah digər müştəri ilə problemli kredit yarananda adi bank gerek illərlə məhkəmədə fəaliyyət göstərsin, haqqını tələb etsin. Bunlar isə inzibati alətdən istifadə edirlər. Hüquq-mühafizə orqanlarını bu proseslərə qoşurlar. Onlar sanki qanunsuz bu proseslərə qoşulurlar. Yeni elə ki, bu adam vəzifədən gedir, bu alətləri yoxdur. Ona görə də bankları zəifləyir, aradan gedir.

Məsələnin başqa tərəfi də var ki, gerek ona da fikir bildirək. Onlarla oliqarx bank olsa da, qismən də olsa, bazarda müəyyən dərəcədə rəqabəti saxlayırlar. Amma indi Azərbaycanda faktiki olaraq bir neçə bank var ki, onlar biznes strukturdur. Qalan banklar isə ya dövlətə birbaşa bağlıdır, ya rəsmi, ya da faktiki, ya da ki oliqarx banklarıdır. Yeni hansısa dövlət vəzifəli şəxsinin bankıdır. Sırf normal

qədər də yaxşı hal deyil. Ölkədə bir neçə bank qalacaq. Bu da sağlam rəqabətin xeyrinə deyil”.

Ekspertlərə görə, bankların bağlanmaqdan, birləşməsi daha faydalıdır. İqtisadçı Samir Əliyevin fikrincə, vəziyyəti yaxşı olmayan bankların birləşməsi pozitiv prosesdir: “Bankların bağlanması, birləşmələri daha səmərəli yoldur. Bağlanmanın psixoloji yükü var, bank bağlananda əhali arasında sektora inam azalır. İkinci tərəfdən, banklara qoyulan əmanətlərin batması təhlükəsi aradan qalxır. Xüsusilə qorunmayan əmanət sahibləri üçün problem yaranmır. Çünki qorunan əmanətlərin sahibləri bank bağlananda çox cüzi zərərə düşürlərsə, qorunmayan əmanətlərin sahibləri üçün bunu söyləmək mümkün deyil. Kredit götürən şəxslər üçünse bankın bağlanması və birləşməsi demək olar ki, təsirsiz gedir”.

□ **Afaq MİRAYIQ, “Yeni Müsavat”**

“Şeyx məndən 260 min dollar alıb villa tikib”

Sabiq deputat Qalib Salahzadə qudası, Şeyxülislam Hacı Allahşükür Paşazadənin dəbdəbəli villası ilə bağlı yayılan xəbərlərə reaksiya verib. Pravda.az-a danışan Qalib Salahzadə sözügedən villanın borcla tikildiyini iddia edib:

“Şeyxin də, mənim də arxamca nələ danışırıqlar? Nə edək? Hər kəs özünə görə danışır, görünür, qabiliyyətləri budur. Oturmuşam həmin villada. And olsun Allaha, Şeyx bu evi tikdirəndə mən özüm ona 260 min dollar borc pul vermişəm. Şeyx ondan-bundan borc edib ev tikib ki, gələn var, gedən var. Qoy deməsinlər ki, gör Şeyx harada yaşayır. Bu adamın qonaq-qarası olur. Bəlkə məndən başqa da kimdənsə, dostlarından, üç-beş adamdan da borc alıb, bunu deyə bilmərəm. Mən öz yerimə and içirəm ki, borc vermişəm ki, bu adam ev tikir”.

Sabiq deputat daha sonra bunları deyib: “Bir də, hər kişiye borca pul vermirlər axı. Onun hörməti, avtoriteti, mənliyi olub. Nə qədər istəyibse pul vermişəm. Yəqin indi Şeyx mənə əsəbləşəcək ki, bir dəfə pul vermisen, hər yerdə deyirsən. Şeyxin mənim kimi saysız-hesabsız dostları olub. İndi kiməsə hesabat versin ki, mən filankəsdən kömək almışam?”

Həbsdə olan sabiq icra başçısının övladlarının şikayəti rədd edildi

Ali Məhkəmədə Cəlilabad Rayon İcra Hakimiyyətinin sabiq başçısı Namiq Zeynalovun övladlarının atalarının barəsindəki hökmdən verdikləri kasasiya şikayəti üzrə məhkəmə iclası başa çatıb.

Hakim Tahir Kazımovun sədrliyi ilə keçirilən prosesdə qərar elan olunub. Qərara əsasən, şikayət təmin edilməyib.

Namiq Zeynalovun oğlanları - Rəsul və Fərid Zeynalovlar atalarının cinayət işi üzrə müsadirə edilmiş əmlakları geri istəyirlər.

Qeyd edək ki, Namiq Zeynalov 2021-ci ildə həbs edilib. O, xüsusilə külli miqdarda mənimsəmə, israf etmə, vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə, külli miqdarda rüşvət almaqda təqsirli bilinib, Lənkəran Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin hökmü ilə Namiq Zeynalova 12 il həbs cəzası verilib. Bundan başqa, iş üzrə üzərinə həbs qoyulmuş ümumi dəyəri iki milyon manata yaxın olan fərdi yaşayış evləri, “Lexus” markalı minik avtomobili, müxtəlif təyinatlı torpaq sahələri dövlət nəfinə müsadirə edilib. Şirvan Apelyasiya Məhkəməsinin qərarı ilə Namiq Zeynalovun cəzası 12 ildən 11 il 9 aya endirilib.

Avropa Parlamenti Azərbaycanda 7 fevral tarixində keçiriləcək növbədənəkar prezident seçkisini müşahidə etməyəcək. Bu barədə Avropa Parlamentinin Demokratiyaya Dəstək və Seçki Koordinasiya Qrupunun (DEG) həmsədrləri, deputatlar Devid Mak-Allister və Tomas Tobenin yanvarın 15-də yaydıqları bəyanatda bildirilir. (“Amerikanın səsi”)

“2024-cü il fevralın 7-də Azərbaycanda prezident seçkisi keçiriləcək. Avropa Parlamenti bu seçki prosesini müşahidə etməyəcək və bu səbəbdən nə proses, nə də sonra elan ediləcək nəticələr barədə şərh verməyəcək. Avropa Parlamentinin heç bir fərdi üzvünün parlament adından bu seçki prosesini müşahidə etmək və ya şərh etmək səlahiyyəti yoxdur”, - bəyanatda vurğulanır.

Sənəddə həmçinin qeyd edilir ki, Avropa Parlamentinin hər hansı üzvü bu seçkilərə münasibət bildirmək qərarına gəlsə, o, bunu öz təşəbbüsü ilə etmiş olacaq və heç bir halda hər hansı bəyanat və ya hərəkətlə Avropa Parlamentini təmsil etməli və ya öhdəlik götürməməlidir.

Avropa Parlamentinin Demokratiyaya Dəstək və Seçki Koordinasiya Qrupu beynəlxalq səviyyədə seçkiləri müşahidə edir, habelə demokratiya və insan hüquqlarının təşviqini həyata keçirir.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev ötən il dekabrın 7-də növbədənəkar seçkinin keçirilməsi ilə bağlı sərəncam imzalayıb. Ötən həftə

yerli televiziyalara müsahibə verən İlham Əliyev Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin edilməsindən sonra yeni dövrün başladığını, prezident seçkisinin təyin edilməsindən də bununla əlaqədar olduğunu qeyd edib.

Prezidentlik uğrunda 7 namizəd mübarizə aparacaq. Bunlar hazırkı prezident İlham Əliyev, Milli Məclisin deputatı Zahid Oruc, Bütöv Azərbaycan Xalq Cəbhəsi Partiyasının sədri, Milli Məclisin deputatı Qüdrət Həsənzadə, Böyük Quruluş Partiyasının sədri, Milli Məclisin deputatı Fazil Mustafa, Milli Cəbhə Partiyasının sədri, Milli Məclisin deputatı Razi Nurullayev, Böyük Azərbaycan Partiyasının sədri Elşad Musayev və Fuad Əliyevdir.

Azərbaycan tərəfi fevralın 7-də keçiriləcək növbədənəkar prezident seçkisini müşahidə etmək üçün Avropa Parlamentinə dəvət göndərməyib.

Bu barədə “Report”-a diplomatik mənbədən məlumat verilib.

Avropa Parlamenti Azərbaycana münasibətdə qərarlı addımları ilə digər anti-Azərbaycan dairələrindən hər zaman bir addım öndə olub. Qurum tərəfindən Azər-

Avropa Parlamenti yeddi fevral seçkisindən kənarda qaldı

Azərbaycan tərəfi dəvət göndərməyib, qurumdan verilən bəyanatda isə...

missiyasının sədri Məzahir Pənahov MSK-nın iclasında deyib.

M.Pənahov bildirib ki, bu müraciətlərin hamısı müsbət qarşılanıb. MSK sədri qeyd edib ki, ATƏT-in Demokratik Təsisatlar və İnsan Haqları bürosu (DTİHB) Prezident seçkilərində 37 nəfər, MDB Parlament Assambleyası 17 nəfər, Türkiyə 5 nəfər, MDB 9 nəfər, Gürcüstan Mərkəzi Seçki Komissiyası sədrinin rəhbərliyi ilə müşahidə missiyası artıq məlumatlar göndərib. Bundan başqa, MSK-da 228 yerli müşahidəçi akkreditasiyadan keçib. Bunun 92-si öz təşəbbüsü ilə olanlar, 10-u QHT nümayəndələri, 126-sı isə xüsusi icazəli YAP müşahidəçiləridir.

□ “Yeni Müsavat”

ABŞ-in Azərbaycana qarşı “əqrəb taktikası”

İki ölkə arasında münasibətlərdə qeyri-müəyyənlik nə qədər davam edə bilər?

Azərbaycan telekanallarının Prezident İlham Əliyevlə müsahibəsində ABŞ-la rəsmi Bakının münasibətləri haqda nədənsə sual verilmədi. Dünya praktikasına görə, bu cür formatda müsahibələrdə suallar bloku adətən prezidentlərin mətbuat xidmətləri ilə razılaşdırılır. Amerika-Azərbaycan münasibətlərində qeyri-müəyyənlik hələ də davam etdiyi üçün rəsmi Bakının gözləmə mövqeyinə üstünlük verməsi təbii.

ABŞ-in son üç ayda Azərbaycana münasibətdə davranışlarının yanlış olduğu haqda təkcə biz demirik, yaxın ölkələrin ekspertləri də o rəydedir ki, Bakının ən müxtəlif səviyyələrdə (bəyanatlarda, hesabatlarda və sairə) hədəfə götürülməsi Vaşinqtona Cənubi Qafqaz siyasətində xeyir gətirə bilməz. Görünür, indi münasibətlərdəki fasilə mövqeləri yenidən gözəndirəcək.

“ABŞ üçün “əqrəb taktikası” olduqca ənənəvidir, belə bir vəziyyətə Vaşinqtonun mövqeyini nəzərə almaq zərurətini xatırlatmaq üçün regional oyunçu ilə bağlı daha soyuq və daha müsbət siqnallar növbə ilə

dəyişir. Xüsusilə ABŞ vaxtaşırı belə bir ölkənin rəhbərliyinə təzyiq göstərmək üçün bəhanələri xatırlada bilər. Son bir neçə ay ərzində Vaşinqton-Bakı münasibətlərində “soyuma” və “ərimə” dövrlərinin kifayət qədər sürətlə dəyişməsi həm Bakı ilə İrəvan arasında aktiv danışıqlar prosesi, həm də Azərbaycanda prezident seçkisi kampaniyasının başlaması ilə bağlıdır. Birləşmiş Ştatlar tez-tez güman edir ki, seçki qabağı dövrdə digər ölkələrin rəhbərliyi təzyiqlərə daha həssas ola bilər”. **Rusiya politoloq, Siyasi və İqtisadi Kommunikasiyalar Agentliyinin analitik layihələrin direktoru Mixail**

baycana qarşı təşəbbüslərin və qətnamələrin artıq sayı-hesabı itib. “Avroparlament artıq Ermənistan parlamentinin bir komitəsinə hər zaman bir addım öndə olub. Sanki Ermənistan

Xarici İşlər Nazirliyi AP-yə hazır mətnlər göndərib, onlar da həmin mətnləri notariat kontoru kimi təsdiqləyirlər. Avropalı deputatların hərəkətlərinə başqa cür izah vermək mümkün deyil.

Fevralın 7-də Azərbaycanda keçiriləcək Prezident seçkisini müşahidə etmək üçün indiyə qədər 19 ölkədən 72 beynəlxalq müşahidəçi müraciət edib.

Bunu Mərkəzi Seçki Ko-

munun istiqamətində bir sıra addımlar atmağa dəyər. Bundan başqa, Vaşinqtonun üçüncü ölkələrlə münasibətləri də ABŞ-Azərbaycan münasibətlərinə təsir göstərə bilər. Məsələn, Amerika tərəfinin Türkiyə ilə qarşılıqlı fəaliyyətə marağını artıran əlavə amillər (o cümlədən Rusiya-Ukrayna münaqişəsi fonunda) ABŞ-ı Azərbaycana qarşı bir sıra qarşılıqlı addımlar atmağa sövq edə bilər”.

Bəs ABŞ-Azərbaycan münasibətlərindəki durumu necə şərh etmək olar? Hesab etmək olarmı indi münasibətlərdəki fasilə mövqeləri yenidən gözəndirəcək üçün, əslində tərəflər münasibətlərin tam pozulmasında maraqlı deyil?

Politoloq Elxan Şahinoğlu “Yeni Müsavat”-a bildirdi ki, Amerika-Azərbaycan münasibətlərində sualların sayı azalmır. ABŞ tərəfindən münasibətlərdə gərginlik yaranan açıqlamalar eşidir, addımların şahidi oluruq. Buna görə də son vaxtlar faktiki olaraq iki dəfə Azərbaycan və Ermənistan xarici işlər nazirlərinin Vaşinqton görüşü pozuldu: “Bir dəfə dövlət katibinin müavini Ceyms Ob-
 rayn Azərbaycan əleyhinə

Konqresdə çıxış etdi və Ceyhun Bayramovla Ararat Mirzoyanın iki gün sonra keçiriləcək Vaşinqton görüşü alınmadı. Azərbaycanlı nazir haqlı olaraq Amerikaya getmədi. Daha sonra dövlət katibi Blinken Azərbaycan Prezidenti ilə telefonla danışdı və münasibətlərin yumşaldılması xətti götürüldü və bundan sonra Ceyms Ob-
 rayn Bakıya gəldi və təklif edildi ki, nazirlərin Vaşinqton-da görüşü olsun. Lakin bu dəfə Dövlət Departamenti Azərbaycan əleyhinə dini azadlıqlar mövzusunda tənqibçi hesabat yaydı. Yenə də faktiki olaraq Vaşinqton görüşü pozuldu. Amma hər halda, onu da demək lazımdır ki, ABŞ bizim üçün Fransa deyil. Fransa bizimlə Azərbaycanla münasibətləri korlayıb, tənqibçi açıqlamalar Parisdən gəlməkdə davam edir, Ermənistan Fransa tərəfindən silahlandırılır, casus qalmaqalı var. Amma Amerika-Azərbaycan münasibətlərində gərginliklər olsa da, istiləşmə də olur. Diqqət etsəniz, Azərbaycan Prezidenti müsahibədə Fransanın Azərbaycanla qarşı ədalətsiz, beynəlxalq hüquqa zidd addımlarından danışdı. Yeni ABŞ Fransa kimi Azərbaycanla münasibətləri tamamilə qıra biləcək addımları atmır. Eləcə də Azərbaycan Amerika ilə münasibətlərdə maraqlı olduğunu nümayiş etdirir. ABŞ

dünyanın super gücüdür, enerji və təhlükəsizlik sahəsində 30 ildən çoxdur Amerika ilə əməkdaşlıq edirik. Ona görə deyirəm ki, ABŞ Azərbaycan üçün Fransa deyil”.

Politoloq vurğuladı ki, Amerika özü də Azərbaycanın bölgədə rolunu anlayır və Fransa kimi Azərbaycanın əleyhinə birmənalı siyasət yürütmür. Baxmayaraq ki, Dövlət Departamentinin hesabatlarında müəyyən tənqibçi elementlər olur. Konqres isə əsasən erməniperəstlərdən ibarət olduğu üçün zaman-zaman orada anti-Azərbaycan çıxışları edilir. Amma hər halda, ABŞ administrasiyası bilir ki, Azərbaycanla münasibətləri inkişaf etdirmədən Cənubi Qafqazda möhkəmlənmək mümkün deyil: “Onu da nəzərə alaq ki, İkinci Qarabağ müharibəsi zamanı Fransa birmənalı erməniperəst mövqedən çıxış edib işğalçı Ermənistanı açıq müdafiə edəndə, Azərbaycana qarşı haqsız siyasət yürüdəndə ABŞ Dövlət Departamenti, Amerika administrasiyası ən azından balanslı qorumağa çalışdı. Ona görə Azərbaycan-ABŞ münasibətlərinin, dialoqun davam etdirilməsinin hər iki tərəfə faydası var. Tərəflər yəqin ki, bunu nəzərə alırlar”.

□ **Etibar SEYİDAĞA,** “Yeni Müsavat”

“Bizə qarşı olan mənfi münasibət, ənənəvi mənbələrdən gələn münasibət dayanmayacaq. Ermənistanı silahlandırma cəhdləri bu məqsədi daşıyır ki, bizi daim təzyiq altında saxlasınlar”.

“Yeni Müsavat” xatırladır ki, Prezident İlham Əliyev yerli televiziya kanallarına müsahibədə belə deyib. Prezident daha sonra çıxışına belə davam edib: “Ona görə biz heç vaxt sakitləşməməliyik və mən, xatırlayırınsızsa, İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra demişdim və bunu da etdik, biz daha güclü ordu yaratmalıyıq. Biz son üç il ərzində böyük yol keçmişik. İndi bunların hamısını demək yəqin ki, düzgün olmaz, amma mətbuatda olan məlumat kifayətdir. Yeni silahlı birləşmələr anti-terror əməliyyatında çox önəmli rol oynamışdılar, yeni texnika, yeni sursatlar, ən müasir avadanlıq. Mən artıq bunu demişəm, bu il müdafiə sənayesi kompleksinin nəzdində olan zavodlarımıza həm dövlət, həm özəl sektor tərəfindən ən azı bir milyard manat investisiya qoyulacaq.

Paşinyanın “silahlara nəzarət” təklifinin arxasındakı hiylə

Ekspertlərə görə, bu, Azərbaycanın regionda hərbi baxımdan dikte edən ölkəyə çevrilməsindən endişə edən İrəvanın və onun dəstəkcilərinin arzusudur

nu gücləndirəcəyini bəyan edir, digər tərəfdən Ermənistanın Fransa və Hindistandan silah almasından şübhələnir. “Bəs burada mənfiq haradadır? Azərbaycan hesab edir ki, Ermənistanın ordusu olmamalıdır?! Onların anlayışı belədirsə, deməli, Ermənistanın mövcudluq hüququ şübhə altına alınır və bu, qətiyyətlə qəbul edilməlidir. İstənilən ölkənin hüququ var. Orduya sahib olmaqdır və buna heç kim şübhə edə bilməz”, - Paşinyan bildirib. Onun sözlərinə görə, aydındır ki, bütün bunlar regional təhlükəsizlik kontekstində nəzər

qoşulub. Bu sırada “Bioloji və toksin silahların qadağan edilməsi haqqında 1972-ci il Konvensiyası (Azərbaycan konvensiyaya 2004-cü ildə qoşulub), Kimyəvi silahların qadağan olunması üzrə Konvensiya (Azərbaycan Konvensiyası 1993-cü ildə imzalamış, 1999-cu ildə ratifikasiya etmişdir), Nüvə silahlarının yayılmaması haqqında 1968-ci il Müqaviləsi (Azərbaycan Müqaviləyə 1992-ci ildə qoşulub) və Nüvə sınaqlarının hərtərəfli qadağan olunması üzrə müqavilə var. Ermənistanla 4-cü onillikdir davam edən münas

tan ordusu o dərəcədə güdrətlə olmayacaq ki, bölgədə hərbi cəhətdən təhlükə yarada bilsin. Qərbin yardımları buna gətirib çıxarmayacaq. ABŞ və Qərbin dəstəyi ilə ordusu inkişaf etdirilən ölkələr qarşı tərəfə ciddi hərbi təhdid yarada bilmirlər. Məsələn, Baltıqyanı ölkələrin ərazisində illərdir ki, hərbi strukturlar yaradılıb, NATO-nun poliqonuna çevrilib, həmin dövlətlərə silah-sursat verilir, amma qarşı tərəfə hansı təhlükə yaradır? Polşanı, Şərqi Avropa ölkələrini götürmək olar, habelə Bolqarıstanı qeyd edə bilərik. Yeni bu dövlətlər Ru

Qarabağda ermənilərin növbəti silah-sursat anbarı aşkarlandı

Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən həyata keçirilən lokal xarakterli antiterror tədbirlərindən sonra Qarabağ iqtisadi rayonunda tərk edilmiş tikililərə baxış zamanı növbəti silah-sursat anbarı aşkar edilib.

Bu barədə Müdafiə Nazirliyindən məlumat verilib.

Ermənistan silahlı qüvvələri birləşmələrinin və qeyri-qanuni erməni silahlı dəstələrinin hərbi məqsədlər üçün istifadə etdiyi mülki təyinatlı infrastrukturadan silah və sursatla dolu yeyşiklər, müxtəlif tipli qumbaraatanlar üçün mərmilər, piyada və tank əleyhinə minalar və raketlər müsadirə edilib.

Bakıda Səudiyyə Ərəbistanı ilə memorandum imzalanıb

Bakıda Səudiyyə Ərəbistanının Kral Salman adına Humanitar Yardım Mərkəzi tərəfindən Azərbaycan Respublikasının Minatəmizləmə Agentliyinə (ANAMA) maliyyə yardımı göstərilməsi haqqında Memorandum imzalanıb.

Sənədi ANAMA-nın İdarə Heyətinin sədri Vüqar Süleymanov və Kral Salman adına Humanitar Yardım Mərkəzinin tibb və ətraf mühit departamentinin direktor müavini Abdulla Məhəmməd Əlvadəyi imzalayıb.

Qeyd edək ki, imzalanma mərasimində Səudiyyə Ərəbistanının Azərbaycandakı səfiri Essam bin Saleh Əl-Cuteyli də iştirak edib.

V.Süleymanov Səudiyyə Ərəbistanına Azərbaycanda minatəmizləmə fəaliyyətinə verdiyi töhfəyə görə təşəkkür edib.

Tərəflər həmçinin mina təhlükəsi ilə mübarizəyə dəstək və bu sahədə əməkdaşlığın gələcək inkişaf perspektivləri barədə fikir mübadiləsi aparıblar.

Qonaqlar mina maketlərinin və digər partlayıcı sursat nümunələrinin təqdim olunduğu sərgi ilə də tanış olublar.

“Müharibə veteranı” təqaüdü artırıla bilər

Vətən müharibəsi iştirakçılarına ödənilən vəsaitin artırılıb-artırılmayacağı məsələsinə aydınlıq gətirilib. Bu barədə əmək və əhalinin sosial müdafiə nazirinin müavini Anar Əliyev 2023-cü ilin yekunlarına dair mətbuat konfransında məlumat verib.

O bildirib ki, hazırda həmin şəxslərə 80 manat məbləğinə vəsait ödənilir:

“Nazirlik tərəfindən qazilərin müvafiq iş yerləri ilə təmin olunması istiqamətində iş aparılır. Əhaliyə ödənilən sosial ödənişlərin artırılması fonunda bu məsələyə də baxıla bilər”.

Yeni biz özümüzü daha böyük həcmdə lazım olan vasitələrlə təmin edəcəyik. Bizim ordu quruculuğu prosesi davam edəcək və Ermənistan da bilməlidir, o, nə qədər silah alsada, onlara nə qədər ürək-dirək versələr də, əgər bizə qarşı hər hansı bir təhlükə mənbəyi olsa, biz dərhal o təhlükə mənbəyini məhv edəcəyik. Qoy eşidən eşitsin ki, biz görək, bizə qarşı real təhlükə, o Fransanın sınıq-salxaq “Bastion” maşınları, o konserv bankaları yox, real təhlükə yaransa, biz preventiv addımlarla o təhlükəni istənilən nöqtədə məhv edəcəyik”.

Baş nazir Nikol Paşinyan isə hökumətin iclasında deyib ki, Azərbaycan bir tərəfdən Ermənistanı ərazi iddiaları ilə sürür, ordusu-

den keçirilməlidir və Ermənistanın Azərbaycanın silahları ilə bağlı, Azərbaycanın da Ermənistanla bağlı narahatlığı ola bilər. “Ona görə də biz deyirik: gələn elə sülh müqaviləsi imzalayaq ki, müharibə ehtimalının qarşısını alsın”, - Ermənistanın baş naziri deyib. Maraqlıdır, Paşinyan bu təkliflə hansı məqsədi güdür?

Paşinyan bununla da daha bir uzun müzakirələr tələb edən təklif irəli sürür ki, bu da təkəcə özünün deyil, həm də Azərbaycanın regionda hərbi baxımdan dikte edən ölkəyə çevrilməsindən endişə edən Ermənistan dəstəkcilərinin arzusu kimi başa düşülməlidir. Qeyd edək ki, Azərbaycan zərərli təsire malik müəyyən kateqoriya silahların qadağan olunmasına dair beynəlxalq konvensiyalara

qışə səbəbindən Azərbaycan bəzi beynəlxalq konvensiyalara (Ottava Konvensiyası (1997), Adi silahların müəyyən növlərinin qadağan olunmasına dair Konvensiya (1980) və Kasetli hərbi sursatlar haqqında Konvensiya (2008) qoşulmayıb.

Herbi ekspert Ramil Məmmədlinin “Yeni Müsavat”a sözlərinə görə, liderlərin bəyanatlarına bir neçə aspektdən yanaşmaq olar. Onun fikrincə, Ermənistanı silahlandırmaq Qərbin maraqlarına xidmət edən ölkəyə çevrilməsinə hesablanıb. Hərbi analitik, bununla belə, o qənaətdədir ki, Ermənistanın silahlandırılması bu ölkəni hərbi cəhətdən yüksək səviyyədə gücləndirməyəcək: “Ermənis-

siya üçün hansı təhdidi yaradır? Bu mənada Ermənistan da o səviyyədə təhdid ola bilməyəcək. Ermənistan bundan sonra hərbi təhdid yolu ilə Azərbaycanla danışıq bilməyəcək”.

R.Məmmədli hesab edir ki, ümumiyyətlə, dünya Şərq və Qərb qütblərindən ibarətdir: “Vaxtilə Şərq düşərgəsi kommunist dünyası, Qərb kapitalist qütbünə ayrılırdı. Belə başa düşülürdü. İndi iki təsnifat qalır, amma ikisi də kapitalistdir. Azərbaycan isə Vətən müharibəsi ilə göstərdi ki, Şərq düşərgəsindədir. Bizə hansı ölkələrin təzyiq göstərdiyini də gördük - Qərb düşərgəsi. Buna baxmayaraq, Azərbaycan strateji silahlara malikdir, bu müasir hərbi texnika imkan verir ki, Ermənistanın yarada bile-

cəyi istənilən təxribatın qarşısını alsın və rəsmi İrəvanı Bakının şərtlərini qəbul etməyə razı salsın”.

Siyasi ekspert Azad Məsiyevin zənnincə, Ermənistan məğlub olan tərəfdir, amma müharibədən sonra sürətlə silahlandırılır: “Məğlub dövlət sülh üçün daha çox maraq göstərməlidir. Amma məğlubiyyətdən sonra Qərb Ermənistanı silahlandırır ki, Azərbaycana təzyiq saxlasınlar. Bu silahlanma ona hesablanıb ki, əvvəlcə Ermənistan təxribat etsin, sonra Qərb bizə qarşı psixoloji basqıya başlasın. Sözsüz

ki, bütün təxribatların cavabı veriləcək, lakin proses münasibətə çevriləcək. Bu da Qərbin əlinə təzyiq imkanları verəcək”. **Ekspert sülh əldə olunarsa, o zaman eskalasiya riski qalmayacağını güman edir:** “Ermənistan beş bəndlik sülh prinsiplərini dəstəkləsin, o halda müharibəyə yer qalmaz. Lakin İrəvan sülh danışıqlarını yalnız Qərb platformasında aparmaq istəyir ki, bu da avantürüst siyasətdir. Paşinyan iqtidarı bu manevrlərlə heç bir nəticə əldə edə bilməyəcək”.

□ **Emil SALAMOĞLU**
“Yeni Müsavat”

Ermənistan və Azərbaycanın delimitasiya komissiyalarının növbəti iclası yanvarın sonunda baş tutacaq. Bu barədə Ermənistan baş nazirinin müavini Mher Qriqoryan "AzadlıqRadiosu"nın erməni xidmətinə açıqlamasında məlumat verib. O, azərbaycanlı həmkarı Şahin Mustafayevlə görüşün konkret tarixi və yeri barədə məlumat verməyib.

Qriqoryanın sözlərinə görə, iclasda əvvəlcə komissiyaların birgə fəaliyyəti haqqında əsasnamə layihəsi müzakirə olunacaq. "Bu əsasnamədə birgə iş zamanı istifadə olunacaq hüquqi əhəmiyyət kəsb edən sənədlərin və hüquqi aktların növləri dəqiq müəyyən olunmalı, müvafiq hüquqi əsaslarla səlahiyyətli orqanlar tərəfindən tərtib edilmiş və dərc edilmiş SSRİ dövrünün son topoqrafik xəritələri və digər bu kimi məsələlər müəyyən edilməlidir", - nazir müavini deyib.

Xatırladaq ki, Şahin Mustafayev və Mher Qriqoryan arasında sonuncu görüş noyabrın 30-da baş tutub. Sərhəddə baş tutan görüş sayca beşinci olub. Görüşlərin 3-ü sərhəddə, biri Moskvada, biri Brüsseldə baş tutub.

Yada salaq ki, həftəsonu baş nazir Nikol Paşinyan sərhədlərin müəyyənəlməsi ilə bağlı Prezident İlham Əliyevin mövqeyinə reaksiyasında absurd fikirlər səsləndirib. Məlumdur ki, İlham Əliyev sərhədlərin müəyyənəlməsi prinsiplərindən danışarkən Ermənistanın təklif etdiyi 1970-ci illər xəritələrinin Bakı üçün qəbul edilməz olduğunu deyib. "Bizim mövqeyimiz çox ədalətli və məntiqlidir. Ya siyasi metodologiya əsas götürülməlidir, ya xronologiya götürülməlidir, ya da biz bütövlükdə heç bir xəritə əsasında işimizi qurmamalıyıq. Komissiya yaradılıb. Komissiyanın işini fəallaşdırmaq üçün ekspert qrupları yaradılmalıdır. Getsinlər qarış-qarış o yerləri gəzib o sərhədi müəyyən etsinlər. Çünki bu gün bizim sərhədimiz şərti xarakter daşıyır"-dövlət başçımız bildirib.

Paşinyan isə bu ciddi argumentlərə cavabında deyib ki, Ermənistanla Azərbaycan arasında sərhədlərin delimitasiyası və demarkasiyası 1991-ci il dekabr tarixli Almatı Bəyannaməsinə əsaslanmalıdır: "Yeni bizim delimitasiya komissiyalarımız gedib sərhəd yaratmamalı, 1991-ci ildə Almatı Bəyannaməsi qəbul edilən zaman mövcud olan sərhədləri yenidən müəyyənləşdirməlidir".

Bes komissiyaların görüşü nələr vəd edir? Ümumiyyətlə, Paşinyanın son bəyannatlarının fonunda proseslə bağlı nikbin qənaətə gəlmək olarmı?

Hüquqşünas Sahib Məmmədov bildirdi ki,

sülh prosesində artıq bir məsələyə aydınlıq gəlməkdədir: "Ermənistanla Azərbaycan arasında sərhədlərin delimitasiyası və demarkasiya prosesi uzun sürən proses olacaq. Bu baxımdan, əgər sülh müqaviləsi və ya çərçivə sülh müqaviləsi imzalanacaqsa, bu, delimitasiya və demarkasiya prosesi başa çatmadan həyata keçiriləcək. Bununla bağlı Azərbaycan rəsmiləri artıq fikirlər də səsləndirib. Prezident İlham Əliyev də yerli televiziyalara müsahibəsi zamanı bu məsələyə toxundu və delimitasiya prosesinin o qədər də asan olmayacağını, uzun çəkəcəyini bildirdi. Tərəfləri təmsil edən rəsmi şəxslərin bir neçə görüşünün keçirilməsinə baxmayaraq, delimitasiya - demarkasiya texniki məsələdir, əsas demarkasiyadır - bu istiqamətdə işlərin tezliklə başlayacağına o qədər də ümidli deyiləm. Sadəcə, hər iki tərəf mübahisə doğurmayan hissələrdə delimitasiya işlərinə başlaya bilər. Bu isə heç şübhəsiz ümumi sərhəd xəttinin yalnız bir hissəsini əhatə edəcək. Əslində bu istiqamətdə işlərin başlaması özü müsbət hal olardı. Biz hələ dost Gürcüstanla bu prosesi başa çatdırmağa bilməmişik. Prezident İlham Əliyevin də bildirdiyi kimi, Gürcüstanla sərhədlərin 30 faizə yaxınında delimitasiya işləri başa çatmayıb".

S.Məmmədov qeyd etdi ki, Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan, həmişəki kimi, öz ampluasındadır: "O, yenə də həyəcanlanıb və 1991-ci il Almatı Bəyannaməsi qəbul edilən zaman mövcud olan sərhədlər üzrə delimitasiya aparılması təklifi üzərində dayanıb. Əmin olmaq olar ki, əgər həmin dövrdə mövcud olan sərhədlər üzrə işlərin başlanmasına razılıq olsa, o zaman Ermənistan yenə də mövqeyini dəyişəcək. Nəzərə almalıyıq ki, Azərbaycanın 4 böyük kəndi və daha 4 anklavı Ermənistanın nəzarətindədir. Ermənistan bu kəndləri öz xoşuna qaytarmaq niyyətində deyil. Eyni zamanda Azərbaycan keçmiş SSRİ-nin Geodeziya və Kartoqarfiya İdarəsinin ötən əsrin 70-ci illərindən sonra hazırladığı xəritələri haqlı olaraq legitim saymır. Ölkə Prezidenti son müsahibəsində 3 variant təklif etdi və

Yanvarın sonu daha bir sərhəd görüşü - razılaşma olmasa...

Sərhəd komissiyalarının budəfəki görüşündə müzakirə ediləcək məsələlər açıqlandı; Ermənistan isə növbəti hiyləgər gedişə əl atdı; "sülh libası" geyinən Paşinyan ölkəsini fəlakətə yuvarlaya bilər; **ekspert:** "Ermənistan bu kəndləri öz xoşuna qaytarmaq niyyətində deyil"

onların hər üçü tərəflər üçün ədalətli. Biz Azərbaycan Demokratik Respublikasının varisiyik. Amma həmin dövrdə mövcud olan xəritə üzrə delimitasiya tələb etmərik. Mövcud reallıqları nəzərə alırıq. Azərbaycan və Ermənistan beynəlxalq hüquq subyektinə çevrilən vaxt Ermənistan ərazilərini Rusiyanın yaxından köməyi ilə işğal etdi. Ona görə də Paşinyanın Almatı Bəyannaməsinə istinad etməyə nə hüquqi, nə də mənəvi haqqı çatmır. Bir daha qeyd edirəm ki, hətta o bəyannamədə qeyd olunan yarım cümləni əsas götürsək belə, Ermənistan tərəfinin cığallıq edəcəyi qaçılmazdır. Hazırda bizdə olan strateji təpələr o halda da bizdə qalmalıdır. Yeni hansı tərəfdən yanaş-

saq, Ermənistan haqsızdır. Bu isə sülh müqaviləsinə, yaxud çərçivə sülh müqaviləsinə aparan yolu bir qədər də çətinləşdirir. Sülh müqaviləsi sərhədlərin delimitasiya prosesindən əvvəl başlansa belə, həmin müqavilədə ən azı delimitasiya və demarkasiya ilə bağlı prinsiplər məsələlərə dair razılığın olması vacibdir. Bu baxımdan, o qədər də optimist olmaq mümkün deyil. Amma heç pessimist olmağa da gerek yoxdur. Sərhədlərin delimitasiyası və demarkasiyası prosesi başlamayacağı təqdirdə, biz şərti sərhəddə necə dayanmışıqsa, eləcə də dayanacağıq. Ermənistanın isə "güzgü qaydasında geri çəkilmə" tipli xəm xəyalları reallaşan deyil".

Bu arada, işğal altındakı Azərbaycan kəndlərində qanunsuz məskunlaşmış ermənilərin yaşayış məntəqələrini tərk etdikləri xəbəri yayılıb. Bu barədə "Ermənistan" blokundan olan deputat Qarnik Danielyan açıqlama verib. "Ermənilər Tavuşun "anklav" adlanan kəndlərini (Qazağın Ermənistanın işğalında olan kəndləri nəzərdə tutulur - red.) tərk edir və oradan miqrasiya sürəti artır", - Danielyan deyib. O iddia edib ki, Azərbaycan bu əraziləri almaq (geri qaytarmaq - Teleqraf.com.), hərbişdirilmiş istehkamlar yaratmaq və Ermənistanda nəqliyyat kommunikasiyalarına nəzarət etmək istəyir. "Bu, Ermənistanın 1990-cı illərdən istehkam işlərinin aparıldığı bütün şimal cəbhəsini məhv edəcək. Eyni

zamanda Azərbaycan Ermənistanın neçə kvadrat kilometr ərazisinin onun nəzarətində olduğunu qeyd etmir. Amma bu da problemi həll etməyəcək, çünki Azərbaycanın almaq istədiyi kəndlər Ermənistan üçün strateji əhəmiyyət kəsb edir. Azərbaycanın bu kəndlərə maneəsiz çıxışının təmin edilməsi Ermənistanı anklava çevirəcək. Bu, Bakının son məqsədidir və bu planın həyata keçirilməsi Qarabağdan başlayıb. Məqsəd Ermənistanı bir dövlət kimi ləğv etməkdir". **Erməni deputat bildirib ki, İlham Əliyev öz**

maksimalist münasibətini ortaya qoyub: "Danışqlar masasında Tavuş bölgəsindəki kəndlər, Zəngəzur dəhlizinin açılması, azərbaycanlıların Ermənistanla köçürülməsi, təzminat ödənilməsi məsələləri var. Biz bütün bu təhlükələrə bağlı xəbərdarlıq etdik və bildirdik ki, Azərbaycan bununla da dayanmayacaq".

İşğal altındakı kəndlərin azadlığı Azərbaycanın qətiyyətli və prinsiplial mövqeyidir. Ermənistan bu realığı tez anlasa, özünü də xilas etmiş olar, həmçinin bölgədə gərginlik ocağının yenidən alıxmasının qarşısını alar. Bir çox ekspertlər hesab edir ki, Ermənistan ağıllı başına yığıb, öhdəliklərinə sonadək əməl etməsə, o halda cəzalandırılmalıdır. Beləliklə, Ermənistan rəhbərliyinin növbəti hiyləgər gedişləri ona yaxşı heç nə vəd etmir. Hətta vaxtın uzadılması da bu ölkənin əleyhinə çevrilə bilər. Bu mənada "sülh libası" geyinən Paşinyan ölkəsini fəlakətlərə yuvarlayacağına fərqləndirilməlidir. Görünən budur ki, Qazax rayonunun 30 ildən artıq müddətdə işğal altında qalmış kəndlərində qanunsuz məskunlaşan ermənilər daha ağıllı davranırlar, bu əraziləri üzüsulu tərk etməyə üstünlük verirlər, nəinki ölkənin baş naziri...

Q.E.PASASOY, "Yeni Müsavat"

"Human Rights Watch" beynəlxalq insan hüquqları təşkilatı illik hesabatında "Azərbaycanda insan hüquqlarına dair uzun müddətdir narahatlıq doğuran halların 2023-cü ildə də davam etdiyini qeyd edib".

Təşkilat il ərzində Azərbaycanda baş verən insan hüquqları pozuntularını sıralayaraq hökumətin ifadə, toplaşma və birləşmə azadlıqlarını ciddi şəkildə məhdudlaşdırdığını bildirib. "Yeni Müsavat" yazır ki, xəbəri "Amerikanın səsi" yayıb. Bundan əlavə, sözügedən təşkilat hökumət tənqidçilərinin həbs edilməsi, müstəqil mediaya qarşı təzyiqlər və həbslər, habelə "Qarabağdan 100 mindən artıq əhalinin köç etməsi ilə nəticələnən əməliyyatlar barədə" yazıb.

Hesabatda Qarabağa ayrıca hissə verilib. Burada Azərbaycanın ötən il ərzində "Laçın dəhlizi ilə hərəkəti əngəlləməsindən", Qarabağda humanitar böhranın yaranmasından, daha sonra 19 sentyabr əməliyyatının ardınca demək olar bütün erməni əhalinin bölgəni tərk etməsindən bəhs edilir". Hesabatın "Hökumət tənqidçilərinin təqibi" hissəsində hakimiyyətin tanınmış fəalları, müxalif siyasətçiləri və müxalif siyasi partiya nümayəndələrini hədəfə almağa davam etdiyi qeyd edilir. "HRW" həmçinin "LGBT fəallarının diskriminasiya və pis rəftara məruz qaldığını" yazır. Sonda ötən il ər-

Qərbdən "tufan" başladı: Bakıya qarşı iki hesabat, bir qərəz...

"Human Rights Watch" təşkilatının və Avropa Şurasının komissarı Miyatoviçin erməni avantürizminə "züy tutmaq" istədiyi ortadadır; XİN-dən, prezidentliyə namizəddən və hüquq müdafiəçisindən sərt təkpi

könüllü şəkildə öz evlərini tərk etmələri qeyd olunub. Bütün bu pozitiv məqamlara baxmayaraq, Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin açıqlamasında yazıldığı kimi, Miyatoviçin hesabatı Ermənistanın başlatdığı və Azərbaycan ərazilərinin 30 ilə yaxın işğalı ilə nəticələnmiş münaqişənin təsirinə məruz qalmış bütün insanların ümumi insan hüquqlarının vəziyyəti ilə bağlı fundamental reallıqları həqiqi mənada əks etdirmir.

Digər tərəfdən, xanım Miyatoviçin indiki durumda Laçın yolu və Qarabağın blokadası müstəvisində erməni avantürizminə "züy tutmaq" istədiyi də ortadadır. **Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin hesabatı münasibətindəki bir məqamı da diqqətə çatdırmağı vacib sayırıq:** "Nəhayət, xüsusilə qeyd etmək la-

caq məsələnin başqa tərəfi də var - iş ondadır ki, indi rəsmi İrəvan Qarabağ ermənilərinin qayıdışını yox, bu dəstəyi qazanmaq üçün anti-Azərbaycan ritorikasını əsas götürəcək.

Prezidentliyə namizəd Fuad Əliyev "Yeni Müsavat"a şərhində "Human Rights Watch"un reket təşkilat olduğunu açıqladı. F.Əliyev qeyd etdi ki, bu təşkilat ənənəvi hesabatlarından birini yayıb: "Heç zaman olmadı ki, həmin təşkilat normal, qərəzsiz çıxış etsin. Onların ofisində ermənilərin işlədiyinə də şübhə etmərəm. İnsan haqları mövzusu ilə yanaşı indi Qarabağ erməniləri onlar üçün yeni məsələ olub. Azərbaycana həmişə kin-küdrət bəsləyən, obyektivlikdən uzaq, siyasi dələduzluqla məşğul olan bir təşkilatdır. Biz

Dunya Miyatoviçə etiraz məktubu

Qərbi Azərbaycan İcması Dunya Miyatoviçə etiraz məktubu göndərüb. "Sizin son hesabatınızın müstəsna olaraq bir etnik qrupa aid məsələni - özü də təhrif olunmuş şəkildə əhatə etməsini, bizim məsələmizə isə orada qəsdən yer ayrılmasını dərin təəssüf və məyusluq hissi ilə qeyd edirik.

Ermənistandan didərgin salınmış yüz minlərlə azərbaycanlıya, onların acınacaqlı vəziyyətinə, davam edən mübarizəsinə və onlarla keçirdiyiniz mühüm görüşünüze istinad etməyiniz nəinki məyusedicidir, həm də ədalət və qərəzsizlik prinsiplərinə ziddir. Bu nöqsan sadəcə bir diqqətsizlik deyil - qərəzliliyə, etnik və dini ayrı-seçkiliyə dair klassik nümunədir", - deyir məktubda bildirilir.

"Sizin hesabatınız Ermənistanı yalnız ümumi şəkildə geri qayıtmaq hüququna hörmət etməyə çağırır. Lakin kimin geri qayıtmaq hüququndan söhbət getdiyini göstərmir. Biz geri qayıtmaq hüququ ilə bağlı bu ümumi çağırışı dəyərləndirsək də, bu çağırışın kontekstinin qeyri-müəyyənliyi onun dəyəri və təsirini azaldır. Azərbaycanlı qaçqınlarla görüşünüz zamanı nümayiş etdirdiyiniz həvəsləndirici və dəstəkləyici tonla hesabatınızda işimizə baxılması arasındakı kəskin ziddiyyət bizi dərinləndirən məyus və narahat edir. Bu, insan haqları və ədalətin qalası kimi dayanmalı olan AŞ İnsan Hüquqları Komissarı ofisinin əslində çox düzgün olaraq "Ermənistan+" adlandırılan anti-Azərbaycan dairələrin əlində alət olduğunu söyləməyə əsas verir.

Azərbaycanlı qaçqınların dərini ört-basdır etmək onların qarşısında naxələflik olmaqla bərabər, Avropa Şurasına olan-qalan etimadı və onun missiyasını sarsıdır. Bu Sizin möhtərəm ofisinizin öz işində rəhbər tutmalı olduğu ədalət və qərəzsizlik prinsiplərinə xəyanətdir".

miş canilərdir. Beynəlxalq təşkilatlar bu adamları müdafiə edir? İkincisi, dinc əhali gülə-gülə bölgədən çıxıb gedib. Biz təklif etdik ki, qalın, amma zorla saxlaya bilməzdik. Çünki cinayət törətmiş ermənilər həm də həmin şəxsləri buna alət etmişdilər. Ona görə qalmaq istəmədilər". **S.Bənəniyarlı Qarabağdan köçənlərin heç Ermənistanda da yaşayacağını gözləmir:** "Onlar Rusiyaya gedəcəklər. Çünki Avropada yaşaya bilmirlər. Ona görə vətəndaş cəmiyyəti aktiv olmalıdır, mövqeyimizi

□ **Emil SALAMOĞLU**
"Yeni Müsavat"

zində Azərbaycanda insan hüquqlarının vəziyyətinə dair beynəlxalq ictimaiyyətin çağırışları, o cümlədən Avropa Parlamentinin Qubad İbadoğlunun həbsinə dair qətnaməsi, ABŞ Dövlət Departamenti, Avropa İttifaqı və Avropa Şurası rəsmilərinin bəyanatları və çağırışları xatırladılır.

Həmçinin Avropa Şurasının İnsan hüquqları üzrə komissarı Dunya Miyatoviçin Azərbaycan və Ermənistan arasındakı sülh prosesi ilə bağlı yaydığı hesabatı da obyektiv qiymətləndirmək mümkün deyil. Miyatoviçin hesabatında müsbət məqamlar da əksini tapmaqdadır. Komissar hesabatında ərazilərimizin Ermənistan tərəfindən işğal olduğunu və işğalın otuz ilə yaxın davam etdiyini bildirib. Komissarın hesabatında Qarabağ ermənilərinin

zımdır ki, Azərbaycan komissarın tərəfsizliyə, qərəzsizliyə, bərabərliyə və bütün insan hüquqlarının universallığına əsaslanan müşahidələr aparağını gözəyərək onu ölkəmizə səfərə dəvət etmişdir. Səfərin nəticələrinə baxdıqda, komissarın müşahidələrində tam ədalətlik və qərəzsizlik olmadığını Azərbaycan vurğulayır. Komissar məsələləri situasiyaya hərtərəfli baxışı nəzərdən qaçıran dar və yeganə perspektivə yönəldir. Bununla əlaqədar, Azərbaycan hesab edir ki, nəticələr komissarın səfəri zamanı birbaşa müşahidələrinə deyil, ilk növbədə, digər natamam və qərəzli mənbələrdən əldə edilən məlumatlara əsaslanır". Hesabatda bildirilir ki, Avropa Şurasına üzv dövlətlər Qarabağ ermənilərinin tələbatlarının ödənilməsi üçün Ermənistanla maliyyə köməyi etməlidirlər. An-

Xankəndi erməniləri üçün beş barmağın beşini də bal ələsək, yenə də "Human Rights Watch" bəyan edəcək ki, balın əsaslanan müşahidələr aparağını gözəyərək onu ölkəmizə səfərə dəvət etmişdir. Səfərin nəticələrinə baxdıqda, komissarın müşahidələrində tam ədalətlik və qərəzsizlik olmadığını Azərbaycan vurğulayır. Komissar məsələləri situasiyaya hərtərəfli baxışı nəzərdən qaçıran dar və yeganə perspektivə yönəldir. Bununla əlaqədar, Azərbaycan hesab edir ki, nəticələr komissarın səfəri zamanı birbaşa müşahidələrinə deyil, ilk növbədə, digər natamam və qərəzli mənbələrdən əldə edilən məlumatlara əsaslanır". Hesabatda bildirilir ki, Avropa Şurasına üzv dövlətlər Qarabağ ermənilərinin tələbatlarının ödənilməsi üçün Ermənistanla maliyyə köməyi etməlidirlər. An-

sədrləri həbs olunur, media Paşinyanın adamları tərəfindən kurasıya edilir. Bunları qeyd edən yoxdur. Azərbaycanda məmurların qanunsuz hərəkətləri haqda dəfələrlə tənqidlərimizi demişik, bu gün də sosial problemləri, insan haqlarının qorunmasını vurğulayıq, rüşvət və korrupsiya olduğu inkar edilmir. Amma dünyanın harasında yoxdur ki?! Sadəcə, həmin təşkilat ənənəvi qərəzli hesabatlarından birini yayıb. Ermənistanın son illər rüşvət və korrupsiya bataqlığında boğulması da sirr deyil. Məsələn, erməni jurnalist Yuri Manvelyan açıq-aşkar bildirir ki, artıq Ermənistanda korrupsiya və sui-istifadə halları çox geniş yayılıb və bu hal daha çox orduda özünü büruzə verir. Məcburi xidmətdən yayınmaq üçün ermənilər külli miqdarda rüşvət verirlər. Ermənistan hökuməti dəfələrlə açıqlama verərək rüşvət və korrupsiyaya qarşı mübarizə tədbirlərinin sərtləndirildiyini bəyan etsə də, real mənzərə başqadır. Məsələn, Ermənistanın Korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin sədri Sasun Xaçatryan açıqlama verərək bildirib ki, Ermənistanda korrupsiya ilə bağlı cinayət işlərinin sayı xeyli artıb".

Hüquq müdafiəçisi Səadət Bənəniyarlı dedi ki, qərəzli beynəlxalq təşkilatlar Qarabağ erməniləri ilə bağlı fəaliyyətə keçib: "Guya köç etmiş ermənilərin hüquqlarını müdafiə edirlər. Ancaq gerek biz də kampaniyanı daha yüksək səviyyədə təşkil edək. Dünya görməlidir ki, Qarabağdan gedənlərin sırasında qaçan ermənilər var, onlar 30 il cinayət törət-

Plana düşmək arzusu

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

"Harama ağzını bulaşdırdın, kəşkülünü doldur götür"

(Azərbaycan atalar sözü)

Səhərsalma idarəsinin müdiri Bakının Baş planı xalqa təqdim edilərkən diqqətimi çəkən bir cümlə səsləndirdi: "Bakının Baş planında əsas hədəflərdən biri şəhərin istənilən hissəsində yaşayan insanların həm işlədikləri, həm də təhsil aldıkları yerə 15-20 dəqiqəyə çatmasıdır". Sitanın sonu. Deyir hazırda dünyada məhz bu "15 dəqiqəlik şəhər" prinsipindən istifadə olunur.

Şəxsən, öz adımdan, həmçinin bütün Binəqədi rayon zəhmətkeşləri adından dərin minnətdarlığımızı çatdırmağı zəruri borc hesab edirəm. Gör hökumət bizim qayğımıza necə qalır, hər gün xalqa yeni sözlər, ifadələr, terminlər öyrədir. "15 dəqiqəlik şəhər" prinsipini bilirdinizmi? Bilmirdiniz. Hələ sabah bizə hansı sözlər öyrədəcəklər, Allah bilir... Bu da onun nəticəsidir ki, məmurlarımız müasirdir, xaricdə oxuyub gəlirlər, yeni prinsipləri bizə başa salırlar. Əsas odur biz də xalq olaraq hökumətimizə layiq olaq, onun öyrətdiyi sözləri əzbərləyək, unutmayaq. Yoxsa yadıma gələr, bir dəfə hökumət təzə orfoqrafiya lüğəti düzəltdi, orada söz ehtiyatımızı 150 min ədəd göstərmişdi. 3-4 il keçdi, idarənin (bizdə söz idarəsi var, müdiri də şairə Afaq xanımdır) başçısı lüğətin təzəsini buraxdı, orada söz sayı artıq 90 minə düşmüşdü. Xalq qısa vaxtda 50-60 min sözü yadımdan çıxarmışdı. Dəhşətdir. Belə getse, hamımız ana dilində Çingiz Abdullayev kimi danışacağıq. Onda gerek utanmıxdan ölək.

Bəli, yeni plana görə şəhərimiz 2040-cı ilə qədər əsaslı surətdə yenidən qurulacaqdır. (Lənət şeytana, hər dəfə "əsaslı surətdə" yazanda Surət Hüseynovun dövlət çevrilişini xatırlayıram; görünür mənim yaddaşımda destruktivləşmə gedir, başımda da yeni baş plana ehtiyac yaranmışdır. İnşallah. Onsuz hökumət zərurət yarandıqca hər bir vətəndaşına da əl gəzdirir). Velosiped yolları, metrolar, uçan qatarlar, qaçan səkilər, üzən çekilər... (axıncını qafiyə üçün yazdım, planda yoxdur). Sözləşmə, bu plan məsələsi Bakıda həmişə aktual olubdur, paytaxtın harasına gətirsən iynə üstündə oturmuş kimi yaşayan adamlar, ailələr, nəsillər görə bilirsən. Onlar daim düşünürlər ki, görəsən, bizim məhəllə haçan plana düşəcəkdir, söküb başqa yerdən ev versələr canımız qurtarardı və sairə. Yaşadığı gecəqondunun söküləcəyini gözləyən yeddi arxadan dönən nəsillər, tayfalar vardır. Hamımız plana düşmək arzusunadıq.

Amma haşiyə çıxaraq qeyd edim ki, şəhərə bu cür söküntülü münasibətin tarixi kontekstdə mənfəi nəticələri də vardır. Ara yerdə paytaxtımızın yaddaşı korlanır, tarixçəsi itir. Məsələn, indi Bakıda ele bir restoran tapa bilərsiniz ki, çox demirəm, 30 il çalışsın? Yoxdur belə yerlər. Məşhur, hamının adıyla tanış olduğu yerləri də ecaib şəkildə dəyişirlər. Dünənə qədər bütün Bakının "Aqava" (məsəl üçün) adıyla tanış olduğu restorana gedirsən, görürsən adı olub "Yeni qanqalotu" (bu da məsəl üçün). Hətta bəzən internet axtarış motorları həmin yerləri köhnə adlarıyla göstərir. İnternet unutmur, xalq isə unudur. Niyə biz öz tariximizi öz əlimizlə silirik? Nəsillər arasında əlaqəni niyə yox edirik?

Qayıdram yazının əvvəlinə - "15 dəqiqəlik prinsipinə". Bu ifadə məni niyə təsirləndirib, onu yazmaq istəyirəm. Çünki bu ölçü vahidini heç özüm də bilmədən çoxdandır tətbiq edirdim. Sırf təsadüf üzündən.

Mən Biləcəriyə yaşayıram, qohumlarım isə Ayna Sultanovanın heykəli tərəfdə. 2003-cü ildə bir dəfə o istiqamətdə gedən 67 sayılı avtobusda zamanı ölçmüşdüm, 15 dəqiqəyə çatdığım yadımda qalmışdı. 20 il keçib və indi mən o məsafəni eyni marşrutla (hərçənd keçmişdə onun nömrəsi 267 idi - bunu da dəyişməyə imkan tapıblar) ən yaxşı halda 40-50 dəqiqəyə gedirəm.

Belə çıxır şanlı hökumətimiz mənə 2040-cı ildə 2003-cü ildəki kimi yaşayacağımı vəd edir. Nə olar, min bərəkət...

Ermənistanda "proksi qüvvələrin" - ASALA və digər terror təşkilatlarının Azərbaycana qarşı müharibəyə cəlb edilməsi təklifləri irəli sürülüb. Erməni politoloq Ara Poqosyan Ermənistanın qarşısında iki yolun olduğunu deyib.

Onun sözlərinə görə, bunlardan biri Paşinyan hakimiyyətinin yolu ilə getməkdir: "Bu yol Ermənistanın strateji ərazilərinin itirilməsi ilə nəticələnecek. İnsanların çoxu ölkəni tərk edəcək, çünki onlar belə alçaldıcı vəziyyəti qəbul etməyəcəklər. Lakin bütün bunlar tədricən baş verəcək və ölkədə qalanlar vəziyyətə uyğunlaşacaqlar".

Erməni politoloq ikinci yolun Paşinyanı hakimiyyətdən uzaqlaşdırmaq olduğunu deyib.

"Peşəkar siyasi komanda hakimiyyətə gəlməlidir. Onların vəzifəsi beynəlxalq zəmanətlərlə danışıqları dayandırmaq, yaxud ən azı müvəqqəti fasiləyə nail olmaqdır. Buna paralel olaraq, cəmiyyəti "təhlükəsizlik prinsipi" ətrafında birləşdirməli, müttəfiqlər daşması formalaşdırmaqlı, fəal xarici siyasət doktrinası hazırlamalıdır.

Strateji silahlar əldə edilməlidir. Coğrafi imkanlardan istifadə edərək, müdafiə rayonları formalaşdırılmalıdır. Üç mərhələdən ibarət səfərbərlik sistemi yaradılmalıdır. Proksi qüvvələrin təhlükəsizlik sisteminin tərkib hissəsinə çevrilməsi təmin edilməlidir", - Ara Poqosyan deyib.

Bəllidir ki, Poqosyanın təklifləri bölgədəki realıqları dəyişdirmək, Ermənistanı Azərbaycanla müharibəyə hazırlamaq və yenidən işğal siyasətini həyata keçirməkdir. Onun təkliflərində əsas diqqətçəkən məqam "proksi qüvvələr" detalıdır. Ermənistanın "təhlükəsizliyinə" cəlb ediləcək "proksi qüvvələr" isə ASALA və onun nəzdində fəaliyyət göstərən digər terror qrupları (VOMA və s.) ola bilər.

Deputat Azər Badamov "Yeni Müsavat"a bu mövzu ətrafında danışarkən bildirdi ki, qalib tərəf olmasına baxmayaraq, Azərbaycan Ermənistanla qarşı ədalətli davranmağa davam edir:

"Ermənistanda siyasi qüvvələr arasında baş verən fikir ayrılıqları təbii qarşılanmalıdır. Çünki hər bir siyasi qüvvənin məqsədi mövcud rejimi yıxmaq və onun yerinə iqtidara gəlməkdir. Bu baxımdan, politoloq Ara Poqosyanın özünü ağıllı kimi göstərməsi başa düşüləndir. Dövlət rəhbəri zəif və qərar qəbul edə bilməyən olanda kənardan ağıl verənlər də çoxalır. Ermənistandakı bugünkü vəziyyət eyni ssenariyə. Çünki Paşinyan öz sözünün sahibi deyil. Gündə bir fikir gündəmə

Üzərimizə ASALA və VOMA terrorçuları gələrsə...

Revanşistlər bu dəfə Ermənistanın dövlət kimi məhvini istəyirlər

gətirir və bir həftə keçəndən sonra yeni fikir axtarışında olur. Bu da ilk növbədə erməni cəmiyyətində çaşqınlıq yaradır.

Paşinyan kimi qeyri-sabit düşüncəli şəxslə müqavilə imzalamaq da o qədər arxayın yaratmamalıdır. Biz bunu yüksək səviyyədə keçirilmiş danışıqlarda və razılaşmalarda müşahidə edirik. Paşinyanda bir ciddiliyi görməyən politoloqlar da hökumət başçısından özünü ağıllı aparır və Ermənistanın təhlükəsizliyini təmin etmək üçün qarşısındakı yolları açıqlayır. Ermənistan döyüş meydanında məğlub olmuş tərəfdir. Ona görə də onun hər hansı bir şərtlə Azərbaycanla diktə dilində danışmağa ən azından mənəvi haqqı çatmır. Azərbaycan qalib tərəf olmasına baxmayaraq mövqeyi ədalətliyədir. Belə ki, Ermənistanın suverenliyini tanıyır və ədalətli variantla sülh müqaviləsini imzalamağı təklif edir. Poqosyanın təklif etdiyi proksi qüvvələrin zamanı keçib. Onlar hətta VOBLA və ya ASALA-nı hərəkətə gətirsə belə, onların fəaliyyəti ancaq Ermənistan daxiliində ola bilər. Amma biz Ermənistan ərazisindən ölkəmizə hər hansı bir təhlükə müşahidə etsək dərhal məhv ediləcək. Azərbaycanın mövqeyi qətidir və Ermənistandakı vəziyyəti müşahidə etmək imkanları genişdir. Çox təəssüf ki, Ermənistanda hakimiyyətə gəlmək üçün Paşinyana qarşı Azərbaycanla yenidən müharibə mövzusunda istifadə olunur.

Bu mövzu nə Ermənistanla, nə də erməni xalqına xeyir gətirməyəcək. Çünki onların Azərbaycanla yenidən müharibə etmək imkanları yaxın on illərdə heç cürə mümkün deyil. Bu, sadəcə, regiona sülhün və sabitliyin gəlməsini şübhə altına salır. Yaxşı olardı ki, Ermənistan müxalifəti hakimiyyət uğrunda siyasi mübarizəni aparmaq üçün başqa mövzular tapsın".

AMİP liderinin köməkçisi, politoloq Əli Orucov belə politoloqların bu cür fikirlərinin heç də erməni cəmiyyətinin mövqeyini ifadə etmədiyini qeyd etdi: "Ermənistanda siyasi durumun sabit olmaması hər kəsə məlumdur. O da məlumdur ki, bəzi xarici güclərin dəstəyi və təhriki ilə revanşistlər yenidən bölgəni qan gölünə çevirməyə çalışır. Lakin onların erməni ictimai fikrində və cəmiyyətində güclü tərəfdarları yoxdur. Erməni ictimaiyyətinin gec və ləng də olsa Azərbaycana qarşı hər hansı müharibə cəhdi Ermənistanı dövlət olaraq böyük faciə və fəlakətlərə gətirib çıxarardı. Ermənistanın hiyməyadan və qəyyumu olan Rusiya və İran da regionda müharibə vəziyyəti istəməzlər. Onların strateji və taktiki planlarında Ermənistan-Azərbaycan münasibəti yoxdur. Ara Poqosyan kimi "politoloqların sərəsəmləməsi heç də bütün cəmiyyətin, yaxud böyük bir kəsimin fikrini ifadə etmir. Bu kimi "politoloqların səsləndirdiyi fikirlər, mənəcə, avantürizm və diqqət çəkmək cəhdindən başqa bir şey deyil.

Doğrudur, ASALA, Nemezis və bu kimi terror təşkilatları zaman-zaman türklərə və azərbaycanlılara qarşı qanlı terror aktları həyata keçirərək yüzlərlə məsum insanın həyatına son qoyublar. 1992-ci ildə Bakı Metropolitenində, Neft Akademiyasında törədilən terrorlar erməni terrorunun qəddarlığının və vəhşiliyinin bariz nümunələrindəndir. Amma bütün bunlar arxada qalıb. Həssas edirik ki, Azərbaycan dövləti və onun təhlükəsizlik qüvvələri etibarlı əllərdə və gücdədir. Hər bir təhdid və təhlükələri yüksək peşəkarlıqla aradan qaldırmaq iqtidarındadır. Ötən ilin 19-20 sentyabrında qısa antiterror əməliyyatı təkə ermənilərə deyil, onların havadarlarına, ümumilikdə isə dünyaya mesaj verdi ki, heç kim xam xəyalara düşməsin. Paşinyanın hakimiyyətindən də əvvəl ermənilər öz ölkələrini kütləvi şəkildə tərk etdirdilər. Bu köçün Paşinyanla əlaqəsindən çox ermənilərin işğalçılıq və nifrətə köklənən xarakterlərindən irəli gəlir. Proksi qüvvələrə belə bağlamaq və bunu böhrandan çıxış yolu kimi göstərmək ağılsızlıqdır. Ermənistanın xilas proksi, yəni kənar, xarici qüvvələrin, ASALA, VOMA terror təşkilatlarında deyil, region gücləri ilə, xüsusən də Türkiyə və Azərbaycanla münasibətləri normalaşdırmaqdır. Ara Poqosyan kimi düşüncəli politoloqların, siyasətçilərin fəaliyyətidir ki, Ermənistan uçurumun bir addımındadır".

□ **Cavanşir ABBASLI**
 "Yeni Müsavat"

• sveçrənin Davos dağ-xizək kurortunda keçirilən Dünya İqtisadi Forumunda hər il planetin ən nüfuzlu adamları, dövlət başçıları, oliqarxlar, iri beynəlxalq korporasiyaların rəhbərləri, iş adamları, iri kapital sahibləri və digər maraqlı tərəflər görüşür.

Ancaq son illər Davosda iştirakçıların tərkibi kəskin şəkildə dəyişib. Ötən il Davosda minimum sayda dövlət başçısı iştirak edib. Məsələn, "Böyük yeddi" dövlətlərindən yalnız Almaniya kansleri Olaf Şolz iştirakçıları arasında var idi. Rusiya və Çin başçıları bu forumda iştirak etmədilər, hətta bu ölkələrin hökumətlərindən nümayəndələr də yox idi. İştirak etməkdən imtina edənlər arasında beş qitə iqtisadiyyatından birinin, Afrikanın iqtisadi cəhətdən ən inkişaf etmiş Cənubi Afrika Respublikasının prezidenti də var idi. Ötən ilki foruma Amerika Birləşmiş Ştatlarından da nə birinci, nə ikinci, nə də üçüncü şəxslər gəlmədi. ABŞ-ı Con Kerri təmsil etdi ki,

Davos Forumu "zirvədən düşdü" - Türkiyə boykot etdi

"Yaxın Şərq və Avropada sabitlik, böyük müharibə təhdidi aradan qalxmayana qədər Davos İqtisadi Forumunun əvvəlki nüfuzu ilə keçirilmə perspektivi yoxdur" - ekspert

raqlı olduğunu söylədi:

"Hazırda dünyada bir çox təşkilatlar ikili və qeyri-konstruktiv mövqelərinə görə nüfuzlarını itiriblər. Onlar tərəfsiz olmaq əvəzinə, kəskin radikal və ikrah hissi aşılayan mövqeləri ilə bir çox dövlətləri özlərindən narazı salıblar. Hətta deyirdim ki, küsdürüblər. Bu cür nüfuzdan düşən beynəlxalq qurumlardan biri də Davos İqtisadi Forumudur. Davos İqtisadi Forumu son 20 ildə dünyanın iqtisadi düzənini formalaşdırmaq əvəzinə, qu-

korporasiyaların ölkəmizə investisiya yatırmaları üçün müzakirələr həyata keçirilir. Bu baxımdan, Davos İqtisadi Forumundakı biznes panelləri ölkəmizin investisiya mühitinin dünya iqtisadi mühitinə transformasiyası bizim üçün olduqca vacibdir. Biz dünyanın bütün iqtisadi vektorları ilə işləməkdə maraqlıyıq. Üstəlik, Azərbaycan beynəlxalq müstəvidə iqtisadi oyunçudur. Ölkəmiz bir sıra beynəlxalq layihələrin tərəfdaşı, icraçısı, hətta maliyyə donoru-

nes, böyük pullar istisnalar olmaqla, sakitliyə, sabitliyə üstünlük verir. Hazırda Yaxın Şərqdəki vəziyyət, Ukrayna Rusiya arasında gedən müharibə, Afrika qitəsində gərginliklər, ən nəhayət dünyanın ən böyük xammal deposu kimi qiymətləndirilən, enerjidaşıyıcıları ehtiyatlarına görə önəmli yer tutan Rusiyanın ən ağır sanksiyalarla üz-üzə qalması böyük layihələrdə maraqlı olan şirkətləri gözləmə mövqeyinə salıb. Dünya liderlərinin öz ölkələrindəki böyük biznesin əsas lobbilərindən biri olmasını nəzərə alsaq, orada hər hansı ciddi gözləntilərin olmaması səbəbindən onların da Davosda gəlməməsi anlaşılandır. İllər öncə Rəcəb Tayyib Ərdoğan forumda çıxışı zamanı gərginliklər yaşanarkən "Mənim üçün Davos bitdi" ifadəsini də işlətmişdi. Ondan sonra Türkiyə Davos Forumuna təmsilçiliklə qatıldı və açıq şəkildə bu forumdan hər hansı gözləntilərinin olmamasını bildirdi. O başqa məsələdir ki, orada iştirak edən bir çox dövlətlərin Türkiyədən istekləri və xahişləri həmişə olub. Hətta bu belə Davos Forumuna münasibətdə rəsmi Ankaranın mövqeyində dəyişikliklər etməyə yetməyib. Amma ABŞ, Böyük Britaniya və digər böyük dövlətlərin başçılarının foruma qatılmayacağı onu deməyə əsas verir ki, hazırkı durumda daha ciddi və vacib məsələlər var ki, bu şəkildə olan forumlar arxa plana keçirilib. O da əsasən dünyanın bir çox ölkələrində böyük dövlətlərin qatıldığı, yaxud dəstək verdiyi qaynar nöqtələrin yaranması ilə bağlıdır. Hesab edirəm ki, dünyada, xüsusən Yaxın Şərq və Avropada sabitlik, böyük müharibə təhdidi aradan qalxmayana qədər Davos İqtisadi Forumunun əvvəlki nüfuzu ilə keçirilmə perspektivi yoxdur. Amma bu o demək deyil ki, bu səpkili tədbirlərin keçirilməsində fasilələr olacaq. Belə tədbirlər olacaq, ora yeni simalar qatılacaq. Amma əvvəlki kimi dünya iqtisadi siyasətinə təsir edəcək siyasi və iqtisadi hadisələrin bu platformada olacağına inanmıram".

□ Cavanşir ABBASLI
"Yeni Müsavat"

Davosda Rusiyasız "sülh formulu" müzakirəsi

Ukrayna prezidenti Volodimir Zelenski İsveçrədə Davos İqtisadi Forumu çərçivəsində NATO-nun Baş katibi Yens Stoltenberqlə görüşüb. "Report" xəbər verir ki, bu barədə V. Zelenski teleqramda yazıb.

O bildirib ki, bir çox mühüm məsələ müzakirə olunub.

"Döyüş meydanındakı vəziyyət, ölkəmizin müdafiə ehtiyacları, Ukraynanın hava hücumundan müdafiə sisteminin daha da gücləndirilməsi, NATO-nun Vaşinqtonda keçiriləcək növbəti sammitə hazırlıq, G7 bəyannaməsi çərçivəsində tərəfdaşlarla ikitərəfli təhlükəsizlik sazişləri üzərində işləmək barədə danışdıq", - Ukrayna lideri yazıb.

Zelenski həmçinin dəstəyə görə NATO rəhbərinə təşəkkür etdiyini bildirib.

ABŞ-ın milli təhlükəsizlik müşaviri Ceyk Sallivan və dövlət katibi Antoni Blinkenin bazar ertəsi rəsmi olaraq işinə başlayacaq Dünya İqtisadi Forumunda çıxış edəcəyi gözlənilir.

Davosda Ukraynanın təklif etdiyi Ukrayna ilə Rusiya arasında müharibəyə son qoymaq üçün nəzərdə tutulmuş sülh formulunun müzakirəsi gözlənilir.

Ukraynada sülh formuluna dair danışıqlarda Qlobal Cənubun rolu məsələsi durur. Forumda Afrika, Latin Amerikası, Yaxın Şərq və Asiyanın əvvəllər bu məsələ ilə bağlı əsasən danışıqlardan kənarda qalan bir çox ölkəsi təmsil olunacaq.

Kreml isə bildirib ki, Ukraynanın sülh təklifləri üzrə Davos danışıqları heç bir nəticə verməyəcək, çünki Rusiya müzakirələrdə iştirak etmir.

Dmitri Peskov Davosda Ukrayna ilə bağlı müzakirələr barədə sualı cavablandırarkən deyib: "Bu, sadəcə olaraq, söhbət xatirəsidir. Bu proses məlum səbəbdən hər hansı konkret nəticə əldə etməyə yönəli bilməz - biz orada iştirak etmirik. Bizim iştirakımız olmadan hər hansı müzakirə nəticə perspektivindən məhrumdur".

Ukrayna ərazisinin yalnız beşdə birinə nəzarət edən Rusiya Zelenskinin sülh formulu kimi tanınan sülh planını absurd hesab edərək rədd edib, çünki o, Rusiyanın iştirakı olmadan sülh əldə etməyi hədəfləyir.

Zelenskinin 10 bəndlik sülh planı Rusiya qoşunlarının çıxarılmasını və hərbi əməliyyatların dayandırılmasını, həmçinin Ukraynanın Rusiya ilə dövlət sərhədlərinin bərpasını nəzərdə tutur.

Putin Ukraynadakı müharibəni Qərblə daha geniş global mübarizənin bir hissəsi kimi görür və onun fikrincə, Rusiyanı parçalamaq və onun resurslarını ələ keçirmək məqsədi daşıyır. Qərb Rusiyanı məhv etmək istədiyini inkar edir.

□ "Yeni Müsavat"

onu iqtisadi gündəmə fəal təsir edən siyasətçi adlandırmaq olmaz.

Bir çox nüfuzlu ekspertlər o rəydedir ki, Davosun global iqtisadiyyata təsirləri azalıb.

Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan Davosda başlanmış tədbirə ölkə rəsmilərindən heç kimin iştirak etməməsinə xahiş edib. Məlumatla görə, forumda Türkiyənin xəzinə və maliyyə naziri Mehmet Şimşək iştirak etməli idi, lakin Ərdoğan buna icazə verməyib. Bildirilib ki, müvafiq qərara tədbir təşkilatçılarının Qəzza zolağında baş verənlərlə bağlı mövqeyi səbəb olub. Qeyd edək ki, Davosda Dünya İqtisadi Forumunun təsisçisi və icraçı sədri Klaus Şvab HƏMAS-ın İsrailə qarşı terror hücumlarını pisləyib.

Davos "zirvədən" niyə düşdü və niyə Forumu əvvəlki maraq qalmayıb?

Siyasi şərhçi Sona Əliyeva "Yeni Müsavat"la açıqlamasında Azərbaycan tərəfin bütün beynəlxalq təşkilatlarla yaxın münasibətlər qurmaqda ma-

ruulan düzənə süni yön verməklə diqqət çəkir. Dövlətlərin deyil, böyük şirkətlərin diktələri ilə oturub-durur. Eyni zamanda, dövlətlərin milli maraqlarını arxa plana atmağa təhrik edir. Əlbəttə, bütün bunlar bir sıra dövlətləri narazı salır. Türkiyə kimi bir ölkə hələ 2009-2010-cu illərdən Davos İqtisadi Forumunun iç üzünü bütün dünyaya göstərmiş oldu. Türkiyə Prezidenti cənab Rəcəb Tayyib Ərdoğanın məşhur "One minute" reaksiyası da məhz bunun əyani sübutu idi. Azərbaycan hələ ki, bütün beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlıqda maraqlıdır. Bununla yanaşı, rəsmi Bakı dəfələrlə beynəlxalq qurumlardakı ikili standartları, anormal yanaşmaları ən yüksək səviyyələrdə ifadə edib. Amma Azərbaycan beynəlxalq oyunçu kimi Davos İqtisadi Forumunun müsbət tendensiyalarından istifadədə də maraqlıdır. Azərbaycan Prezidenti hər il gerçəkləşən bu forumda dünyanın nüfuzlu şirkətlərinin rəhbərləri ilə görüşür. İkili fikir mübadilələri aparılır. Bəzi böyük

dur. Bu baxımdan, biz Davos İqtisadi Forumunun müsbət imkanlarından yararlanmaqda maraqlıyıq".

AMİP sədrinin beynəlxalq əlaqələr üzrə müavini Elşən Mustafayev burada bir çox səbəblər görür:

"Son zamanlara qədər Davos İqtisadi Forumu dünyada ən nüfuzlu toplantılardan biri kimi qəbul olunurdu. Tərkibinə, orada gedən danışıqlara, böyük iqtisadi anlaşmaların təməllərinin atıldığı bir məkan olduğuna görə orada iştirak etmək hər biznes adamına, yaxud siyasətçiyə nəsib olmurdu. İnsafən demək lazımdır ki, bu forum həqiqətən də nəhəng imkanların bir yere cəmləşdiyi və böyük işlərin perspektivinə yaşıl işıq yandırmaq gücünə malik idi. Amma son illər baş verən hadisələrdən dolayı həm biznes adamlarının, həm də böyük dövlətlərin bu forumda iştirakı son dərəcə zəifləyib. Bunu bir çox səbəblə əlaqələndirərik. Əsas səbəb dünyada gedən hadisələrdən dolayı forumun iqtisadi cəhətdən cəlbedici olmamasıdır. Yeni böyük biz-

Məlum olduğu kimi, fevralın 7-də keçiriləcək növbədənə prezident seçkisi ilə əlaqədar təbliğat-təşviqat kampaniyasına start verilib. Kampaniyanın ilk günü İctimai Televiziyanın efirində prezidentliyə namizədlərin təşviqatı başlayıb. Namizədlər dəyirmi masa formatında çıxış ediblər.

Prezident İlham Əliyevi dəyirmi masada onun səlahiyyətli nümayəndəsi Tahir Budaqov təmsil edib. Deputat Qüdrət Həsənzadənin əvəzinə isə onun səlahiyyətli nümayəndəsi Elçin Mirzəbəyli çıxış edib. Digər namizədlər Fazil Mustafa, Zahid Oruc, Fuad Əliyev, Razi Nurullayev və Elşad Musayev debatda şəxsən iştirak edib. İlk debatın mövzusu Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyünün və suverenliyinin bərpa edilməsi, Ermənistanın işğalçı-

lıq siyasətinə son qoyulması olub. Çıxışçılara 8 dəqiqə 57 saniyə vaxt verilib. Ötən gündən etibarən prezidentliyə namizədlər seçicilərlə görüşlərə başlayıblar. BAXCP sədri, prezidentliyə namizəd Qüdrət Həsənzadə Sumqayıt şəhərində seçicilərlə görüş keçirib. Milli Cəbhə Partiyasının prezidentliyə namizədi Razi Nurullayev isə təbliğat-təşviqat kampaniyasına İmişli rayonundan başlayıb. Namizədləri öz tərəfindən irəli sürülən Fuad Əliyevin

Prezidentliyə namizədlər bölgələrdə

BAXCP sədri Sumqayıtda, Razi Nurullayev İmişlidə, Fuad Əliyev Binədə, Elşad Musayev Qobustanda, Fazil Mustafa Sabunçu da...

seçicilərlə ilk görüşü Xəzər rayonunun Binə qəsəbəsinə də təşkil olunub. Namizədliyi özü tərəfindən irəli sürülən Zahid Orucun səlahiyyətli nümayəndəsi Əziz Əlibəyli Bərdə rayonunda seçicilərlə görüş keçirib. Böyük Azərbaycan Partiyasının namizədi Elşad Musayev Qobustan rayonunda seçicilərin qarşısına çıxıb. Böyük Quruluş Partiyasının namizədi Fazil Mustafa isə Sabunçu rayonunda seçicilərlə bir araya gəlib.

Paralel olaraq, Mərkəzi Seçki Komissiyası (MSK) Böyük Quruluş Partiyası, Milli Cəbhə Partiyası və Böyük Azərbaycan Partiyasının prezidentliyə namizədlərinin vəkil edilmiş şəxslərini qeydə alıb. Böyük Quruluş Partiyasından 17 nəfər, Milli Cəbhə Partiyasından 15 nəfər,

Böyük Azərbaycan Partiyasından isə 50 nəfər vəkil edilmiş şəxs kimi qeydə alınıb.

Öncədən deyildiyi kimi, bu il Azərbaycanda parlament və bələdiyyə seçkilərinin keçirilməsi də gözlənilir. **Milli Məclisin Regional məsələlər komitəsinin sədri Siyavuş Novruzov deyib ki, Azərbaycanda bələdiyyə seçkiləri bu ilin dekabr ayında keçiriləcək. Onun sözlərinə görə, bununla bağlı qanunvericilik bazası təkmilləşdirilməlidir:** "Seçkilərə qədər bələdiyyələrin sayı və digər məsələlərin hamısı nəzərdən keçirilməlidir. Bələdiyyə seçkilərinin yüksək səviyyədə təşkili üçün qanunvericilik mütləq təkmilləşdirilməlidir. Odur ki, qarşıda ciddi vəzifə və işlər dayanır". "Mənim səsim" Seçki Monitoring Koalisiyası

ATƏT-in 7 fevral növbədənə prezident seçkisi Bakı şəhəri üzrə Seçkiləri Müşahidə Qrupunun üzvləri ilə görüşüb. Monitoring Koalisiyasının ofisində 3 saatdan artıq davam edən görüşə koalisiyanın təsisçilərindən Novella Cəfəroğlu, Səadət Bəneniyarlı, ekspertlər - sosioloq Əhməd Qəşəmoğlu, politoloq Adəm İsmayıl, bir qrup könüllü müşahidəçi qatılıb.

Novella Cəfəroğlu bildirib ki, Seçki Monitoring Koalisiyasının əsas məqsədi seçki prosesi ilə bağlı tam tərəfsiz, obyektiv müşahidənin həyata keçirilməsidir: "Biz baş verən prosesləri dərindən, elmi metodlarla təhlil etmək, ölkəmizdə və beynəlxalq aləmdə seçkilər ətrafında müxtəlif siyasi maraqlara uyğun yayılan və çox

zaman obyektiv olmayan informasiyaların qarşılığında real mənzərəyə tam adekvat hazırlamaq və yanlış təsəvvürlərin qarşısını almaqdır".

Daha sonra Səadət Bəneniyarlı ATƏT nümayəndələrinə həyata keçiriləcək layihənin bütün detalları, mexanizmləri barədə ətraflı məlumat verib. Onun sözlərinə görə, 7 fevralda keçiriləcək seçkinin müşahidəsi üçün seçki ənənəsi olan ölkələrin tətbiq etdiyi metodlardan istifadə olunacaq: "Seçkidən sonra da layihə davam etdiriləcək, toplanmış zəngin məlumatlar əsasında Azərbaycanda seçki mədəniyyətinin, seçki təcrübəsinin daha da təkmilləşməsi üçün elmi əsaslarla tövsiyələr hazırlanacaq".

□ **Nigar HƏSƏNLİ,**
"Yeni MİSAVAT"

“Seçkidən sonra yeni hədəflər dövrü başlayacaq”

Azay Quliyev: “7 fevral sözün əsl mənasında gələcəyimizin seçkisidir”

Azərbaycanın ATƏT Parlament Assambleyasındakı (ATƏT PA) nümayəndə heyətinin rəhbəri, ATƏT PA-nın komitə sədri, Milli Məclisin deputatı Azay Quliyev qarşından gələn prezident seçkisi ilə bağlı Seçki-2024.az saytının suallarını cavablandırıb. “Yeni MİSAVAT” həmin müsahibəni təqdim edir:

- Fevralın 7-nə təyin edilmiş prezident seçkisi Azərbaycan üçün hansı əhəmiyyəti daşıyır?

- Prezident üsul-idarəsi olan ölkələrdə prezident seçkisi hər zaman tələpəli və həlledici əhəmiyyətə malik olub. Bu, Azərbaycanda da belədir. Çünki Prezident həm dövlət başçısı, həm ali icra hakimiyyətinin rəhbəri, həm də Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı və ölkə konstitusiyasının qaranıdır. Başqa sözlə desək, Prezident xalqın və dövlətin taleyini, inkişaf strategiyasını və geosiyasi vektorlarını birbaşa müəyyən edən son dərəcə vacib və mühüm ali dövlət vəzifəsidir. Bu mənada, Azərbaycanda fevralın 7-də keçiriləcək prezident seçkisinin tarixi və siyasi əhəmiyyəti daha çoxdur və fərqlidir. Bu, sözün əsl mənasında gələcəyimizin seçkisidir.

Seçkinin müstəqil Azər-

baycanın tarixində ilk dəfə olaraq ölkənin bütün ərazisində keçirilməsi də vacib faktordur. Prezident seçkisi bütün digər seçkilərlə müqayisədə ən vacib seçki olduğu üçün məhz, bütün ərazilərdə keçiriləcək birinci seçki də prezident seçkisi olmalıdır. Bunun da çox böyük siyasi, mənəvi və simvolik mənası var və kifayət qədər doğru və məntiqlidir.

- Sizcə, prezident seçkisindən sonra Azərbaycan üçün əsas hədəf və vəzifələr nə olmalıdır?

- Bu çox maraqlı, həm də çox çətin sualdır. Yeni milli hədəflərin müəyyən olunması o qədər asan məsələ deyil və bu haqda təkliflərin verilməsi də çox böyük məsuliyyət tələb edir. Əgər biz növbəti 10 ildə qarşıda duran əsas məqsəd və vəzifələrdən danışsaq, demək olar ki, gələcək 10 ildə hazırda ölkəmiz üçün prioritet he-

sab olunan bir sıra sahələr öz aktuallığını qoruyub saxlayacaq. Bura ilk növbədə, Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun yenidən qurulması, şəhər və kəndlərin dirçəldilməsi, keçmiş məcburi köçkünlərin öz torpaqlarına geri qaytarılması, ölkənin müdafiə qabiliyyətinin daha da artırılması və iqtisadi inkişafının daha yüksək səviyyədə təmin olunması daxildir.

Düşünürəm ki, gələcək 10 ildə Milli Ordumuzun tam peşəkar və müqavilə əsa-

sında formalaşması, dünyanın ən güclü 30 ordusundan biri olması üçün kifayət qədər potensiala, gücə və siyasi iradəyə maliklik. Bu vəzifənin əsas milli hədəflərimizdən biri olacağına şübhə etmirəm.

Bundan başqa, gələcək 10 ildə Azərbaycan iqtisadiyyatına dair iki mühüm vəzifənin icrasına nail olmağa çalışmalıyıq. Birincisi, büdcənin neft və təbii qazdan asılılığını 20 faiz həddinə qədər endirmək,

ikincisi, adambaşına düşən ÜDM-in həcmi 10 min ABŞ dollarına kimi yüksəltmək. Azərbaycanda iqtisadiyyatın inkişafı ilə bağlı son illər həyata keçirilən islahatları və işğaldan azad edilmiş ərazilərin iqtisadi potensialının ölkə iqtisadiyyatına verəcəyi səmərəni nəzərə alsaq, bu vəzifənin həyata keçirilməsi mümkün olacağını düşünürəm. Azərbaycanın öz milli istehsalı və yeni brendləri ilə xarici bazarlarda məş-

hurlaşmasının da vaxtı çatıb.

Növbəti 10 ildə Azərbaycan universitetlərinin dünya “QS” reytingində 400-500-ci yerlərə layiq görülməsi təhsil üzrə əsas vəzifələrdən birinə çevrilməlidir. Azərbaycan pasportunun dünyanın ən güclü pasportları sırasında yerini yaxşılaşdırması haqqında da düşünməliyik. Düşünürəm ki, “Prezidentin Xüsusi Nümayəndəliyi” institutunun bütün ölkə üzrə tətbiqi məsələsi də seçkilərdən sonra gündəmdə olacaq. Əlbəttə, bir çox digər məsələlərə yanaşı, “Qərbi Azərbaycana Qayıdış Konsepsiyası”nın icrası və “Zəngəzur dəhlizi”nin açılması gələcək milli hədəflər sırasında olacaq və əminəm ki, biz bu missiyaların da öhdəsindən layiqincə gələcəyik. Süni intellekt və onun idarə olunması, yaşıl enerji, təhlükəsizlik, sosial rifah, məhkəmə islahatları və milli birliyi-mizin qorunması kimi məsələlərin də qarşıdakı 10 ildə diqqət mərkəzində olacağına şübhə etmirəm. Bir sözlə, Prezident seçkisindən sonra Azərbaycanda yeni inkişaf və yeni hədəflər dövrü başlayır.

□ **“Yeni MİSAVAT”**

Rəsmi Tehran Təbrizdə Ermənistan konsulluğunun açılacağını bəyan etsə də, hələ ki bu məsələdə qərar yoxdur.

Erməni yaşamayan şəhərdə Ermənistan konsulluğunun açılması, şübhəsiz, İranın Azərbaycana qarşı xoş olmayan niyyəti ilə izah edilir.

Bu arada **Dünya Azərbaycanlıları Konqresinin həmsədrləri Sabir Rüstəmxanlı və Firudin Pərviz Nian** bəyanat yayıb. Bəyanatda deyilir ki, Azərbaycan İranla münasibətlərini normallaşdırmağa çalışsa da, rəsmi Tehran öz hərəkətləri ilə ölkələrarası münasibətlərin normallaşması prosesinə balta vurur.

“Azərbaycan xalqı son 30 ildə adını müsəlman dövləti qoyan İran molla rejiminin bütün iqtisadi, siyasi, hərbi və enerji gücü ilə düşmən Ermənistanı necə müdafiə etdiyinin şahididir. Müsəlman məscidində donuz saxlayan Ermənistan üçün pulsuz raket verdiklərini də çox yaxşı bilir. Zəngəzur dəhlizinin açılmasını birmənalı şərt kimi qoyan Azərbaycana qarşı ən sərt mövqe məhz İranda göstərildi. Din altında pərdələnən rejim “Zəngəzur dəhlizi bizim qırmızı xəttimizdir” deyib, Azərbaycanı hədəf aldı.

Ardınca Azərbaycanla sərhəddə, Qafan şəhərində İranın konsulluğunu açmaqla Tehran rəhbərliyi Türk Dünyasının mühüm körpüsü olan Zəngəzur dəhlizində, Azərbaycan sərhədində və Azərbaycan türklərinin yaşadığı bölgələrdə Ermənistanla diplomatik nəzarəti əldə saxlamaq niyyətini ortaya qoydu. İndi isə əhalisinin əksəriyyətini Azərbaycan türklərinin təşkil etdiyi Təbriz şəhərində baş konsulluğun açılması açıqdan-açığa Azərbaycan dövlətinə, Azərbaycan türklərinə qarşı mesajdır”.

DAK konsulluq açılması üçün seçilmiş şəhərin Təbriz olmasına xüsusi diqqət çəkir: “Əhalisinin təxminən 95 faizini Azər-

Təbrizdə Ermənistan konsulluğu açılmaya bilər

DAK-dan sərt təpki; milli fəal Cəmişid Zareyi: “Güney azərbaycanlılar heç bir zaman icazə verməz ki...”

baycan türkləri təşkil edən Təbriz şəhərində Ermənistanın baş konsulluğuna heç bir mənada lüzum yoxdur və məntiqsiz bir addımdır. Çünki Təbriz azərbaycanlıların yaşadığı şəhərdir və orada ermənilər barmaqla sayılacaq qədərdir. Belə olan halda Təbrizdə Ermənistan konsulluğunun xidmətlərindən kim yararlanacaq? Demək olar ki, heç kim. Demək, bu addımın kökündə siyasi məqsədlər dayanır”.

Bəyanatda habelə qeyd olunur ki, Azərbaycan Təbrizdə konsulluq açmaq üçün təxminən 12 il Tehranın icazəsini gözləməli olduğu halda, Ermənistan üçün İranda bütün qapılar açıqdır: “Dünya Azərbaycanlıları Konqresi Təbrizdə Ermənistan konsulluğunun açılmasını qətiyyətlə pisləyir və Tehran rejimini xəbərdar edir ki, bu addım Arazın güneyində yaşayan 40 milyonluq Azərbaycan türkünün sərt təpki ilə qarşılanacaq və bunun cavabı ağır olacaq”.

Bəs bu reaksiyalar ciddiyyə alınacaq mı, konsulluq açılmaya bilərmi?

Siyasi şərhçi Elxan Şahinoğlu mövzu ilə bağlı dedi ki, İran və Ermənistan bu məsələ ilə bağlı hələ ki götür-qoy edir, çünki Azərbaycanın və azərbaycanlıların reaksiyasını gördülər: “Həqiqətən də Azərbaycanın qədim şəhəri olan Təbrizdə Ermənistan konsulluğunun açılması həm Azərbaycan, həm də bütün azərbaycanlılara qarşı atılan

addımdır. Doğrudur, onlar deyə bilərlər ki, Azərbaycan öz torpaqlarını azad etdi, artıq Ermənistanla heç bir problem yoxdur, danışıqlar gedir, sülh sazişi imzalanı bilər. Amma bu o demək deyil ki, biz Ermənistanla bütün məsələləri həll etmişik. Azərbaycan torpaqları 30 il işğal altında olub, kənd-qəsəbələrimiz darmadağın edilib, Xocalı və digər soyqırımlar törədilib və bütün bunlar tez bir zamanda unudulmayacaq. Ona görə də Təbrizdə Ermənistan konsulluğunun açılması bizim haqlı narazılığımıza səbəb olub.

Azərbaycan Təbrizdə konsulluq açmaq istəyəndə İran bizi 12 il gözlətdi. Halbuki İranın artıq Naxçıvan-da konsulluğu var idi və “bu gün, sabah” deyə-deyə bu məsələni 12 il uzatmışdılar. Amma indi Ermənistanla bağlı məsələni daha sürətlə həll edirlər.

Hesab edərim ki, İran və Ermənistan bu məsələni çox da ləngitməyəcək. Çünki məlum olduğu kimi, 2022-ci ildə Ermənistanın Qafan şəhərində İranın baş konsulluğu açılıb. Buna görə də indi İran bir addım atmalıdır. Bəs niyə məhz Təbriz şəhəri, axı İranın çox sayda şəhəri var ki, konsulluq orada açıla bilər? Hər kəsə məlumdur ki, Təbrizdə çox az sayda erməni yaşayır. Sanki qəsdən Təbriz seçilib və beləliklə, bu, Azərbaycan və azərbaycanlılara qarşı atılmış addımdır. İndi bu məsələ gəciksə, demək ki, həm o taydan, həm də bu taydan azərbaycanlıların etirazını

görürlər və bəlkə də “Təbrizdə Ermənistan konsulluğu açmağa dəyərmə”, - deyə götür-qoy edirlər.

Əgər konsulluq Təbrizdə deyil, başqa şəhərdə açılsa, bu, İrandakı azərbaycanlıların qələbəsi olacaq ki, onların etiraz səsi eşidildi. Yox, əgər son qərar kimi Təbrizdə açılsa, demək ki, Azərbaycan və azərbaycanlılara qarşı məkrli siyasət davam edir.

Ermənistan bilməlidir ki, Təbriz qədim Azərbaycan şəhəridir. İranda yaşayan azərbaycanlılar Ermənista-

nın Azərbaycana qarşı törətdiyi vəhşilikləri görüb. Buna görə də Ermənistan elə düşünməsin ki, Təbrizdə konsulluq açıqlarsa, onların diplomatik fəaliyyətləri rahat şəkildə gedəcək. Təbii ki, müxtəlif problem və etirazlarla qarşılaşacaqlar. Bunu görərk Ermənistan da hesablasın”.

Təbrizdə olan milli fəal Cəmişid Zareyi dedi ki, güney azərbaycanlılar heç bir zaman icazə verməz ki, Təbriz şəhərində Ermənistan konsulluğu açılsın: “Ermənilərin həm Quzeydə, həm də Güneydə törətdiyi soyqırımlar, vəhşiliklər bizim yaddaşımızdan silinməyib və silinməyəcək də. Ermənilər təkə Quzeydə deyil, Urmiyada, Salmasda, Xoyda, Makuda azərbaycanlılara qarşı soyqırımlar törədib. Bu baxımdan, ermənilər də yaxşı bilir ki, Təbrizdə onların konsulluğu açıqlarsa, bizim camaat rahat dayanmayacaq. Daim konsulluq qarşısında ermənilərin törətdikləri soyqırım və vəhşiliklərlə bağlı etirazlar keçiriləcək. Yeni Təbriz camaatı Ermənistan konsulluğunu bir gün belə rahat nəfəs almağa qoymaz. Bu baxımdan, hesab edərim ki, Təbrizdə Ermənistan konsulluğu açılmayacaq. Bundan əvvəl də dəfələrlə hər 2-3 ildən bir bu cür bəyanatlar verilib. Amma sonda bu bəyanatın üstünü bağlayıb, bir kənara qoyublar. Çünki Təbriz camaatını yaxşı tanıyırlar”.

Xalidə GƏRAY, “Yeni Məsvət”

İranla İraq arasında ciddi gərginlik

İranın Bağdaddakı müvəqqəti işlər vəkili Əbu Əl-Fədl Əzizi İslam İnqilabı Keşikçiləri Korpusunun kürd muxtariyyətində yerləşən ABŞ bazalarına hücumu ilə bağlı İraqın Xarici İşlər Nazirliyinə çağırılıb və ona etiraz notası təqdim edilib.

Bu barədə İraq Xarici İşlər Nazirliyi məlumat yayıb. Nazirliyin bəyanatında Ərbilin bir neçə rayonunda mülki əhalinin ölümü, dövlət və şəxsi əmlaka zərər dəyməsi ilə nəticələnən hücum qətiyyətlə pislənir. İraqın xarici siyasət idarəsi hücumu ölkə suverenliyinin kobud şəkildə pozulması hesab edir və mehriban qonşuluq prinsiplərinə zidd olduğunu bildirir.

Qeyd edək ki, İran İslam İnqilabı Keşikçiləri Korpusunun Ərbildəki ABŞ bazalarına hücumu nəticəsində dörd mülki şəxs ölüb, altı nəfər yaralanıb. Amerikalı hərbiçilər və diplomatlar arasında isə itki yoxdur.

İranın İraq Kürdüstanında hədəflərə endirdiyi zərbələrdən sonra İraq Xarici İşlər Nazirliyi Tehrandakı səfirini məsləhətləşmələr üçün geri çağırıb.

MİT PKK-çını məhv etdi

Türkiyənin Milli Kəşfiyyat Təşkilatı (MIT) xüsusi əməliyyat keçirib.

“TRT Haber” xəbər verir ki, əməliyyat Suriyanın şimalındakı Kamışlıda gerçəkləşdirilib. Əməliyyat çərçivəsində PKK terror təşkilatının “rəhbər şəxs”lərindən biri - Kandillə Kamışlı arasındakı vasitəçilikdən məsul olan Liman Suvyeş zərərsizləşdirilib. Hazırda araşdırmalar davam etdirilir. Bildirilib ki, bundan sonra da oxşar əməliyyatlar keçiriləcək.

Rusiya Ermənistana yeni silahlar göndərdi

Rusiya Ermənistana yeni silahlar göndərib.

Bu barədə Ermənistan parlamentinin Müdafiə Komitəsinin üzvü Qaqik Melkonyan “AzadlıqRadiosu”nun erməni bürosuna açıqlamasında bildirib.

O qeyd edib ki, Rusiya silahlarının bir partiyası artıq Ermənistandadır. Deputatın sözlərinə görə, silah yükü Ermənistana bu yaxınlarda gəlib.

Qaqik Melkonyan vurğulayıb ki, silahlar Rusiya ilə əvvəllər imzalanmış müqavilə çərçivəsində Ermənistanla verilib.

Qeyd edək ki, ötən gün parlamentin Müdafiə Komitəsinin sədri Andranik Köçəryan Rusiya silahlarının Ermənistan tərəfindən qəbul edilib-edilməməsi ilə bağlı suala belə cavab verib: “Bəli, müəyyən dərəcədə”.

“Onlar bizim gözlədiyimiz həcmdə deyil, imzaladığımız müqavilənin həcmi baxımından nəse verirlər, amma əminəm ki, zaman keçdikcə həll olunacaq”, - deyər Köçəryan bildirib.

44 günlük müharibədən sonra Ermənistan hökumətinin nümayəndələri, o cümlədən baş nazir Nikol Paşinyan mütəmadi olaraq Rusiyanın silah tədarük etməməsindən narazılıqlarını ifadə ediblər.

Ötən həftəsonu Bakıda Azərbaycan Milli Demokrat Partiyasının (AMDP) təsis konfransı keçirilib. Məlumdur ki, qeyri-rəsmi olaraq bu partiyayı "Boz Qurd" adlandırırlar. Tədbirdə 55 nəfər iştirak edib. AMDP partiyanın qurultayına hazırlığı elan edib, qurultayda sədr seçiləcək, partiyaçıları bildırıblər. İndiyə qədər AMDP-yə Tufan Kərim rəhbərlik edib. Təsis konfransına da o sədrlik edib. Xəbəri "Turan" yayıb.

Konfransda məqsəd 2023-cü il tarixli "Siyasi partiyalar haqqında" yeni qanuna əsasən, partiyanın qeydiyyatı üçün sənədlərin Ədliyyə Nazirliyinə təqdim edilməsindən ötürü AMDP-nin mövcudluğunu qeydə almaqdır.

Eyniadlı partiya 1993-cü ildə Azərbaycanda o vaxtki daxili işlər naziri İsgəndər Həmidov tərəfindən yaradılmışdı. Azərbaycan "Boz qurdları" Birinci Qarabağ müharibəsi illərində fəal döyüşüblər. Hazırda AMDP özünü İsgəndər Həmidovun partiyanın ideyasının davamçısı hesab edir.

Konfrans iştirakçıları deyiblər ki, partiya bir gün olsun belə fəallığını dayandırmayıb və prinsiplərini dəyişməyib. Ancaq milli-demokratlar seçkilərdə iştirak etməyiblər və kütləvi aksiyalar keçirməyiblər.

Azərbaycanlı "Boz qurdları" özlərini Türkiyə Milliyyətçi Hərəkat Partiyasının (MHP) həmkirləri hesab edirlər.

Bəs onlar nədən məhz indi aktiv siyasətə qayıtmağa qərar verdilər? Partiyada partiyanın veteran üzvlərindən kimlər var?

"Siyasi partiyalar haqqında" yeni qanunun qəbulundan sonra partiyaların qeydə alınması üçün müəyyən yeni şərtlər var. Bu şərtləri yerinə yetirmək imkanları varmı? Məlumatlara görə, ölkədə bu il həm də parlament seçkilərinin keçirilməsi gözlənilir. AMDP-nin məhz bu ərəfədə təsis edilməsində hədəf parlament seçkilərində iştirak etməkdirmi?

Mərhum İsgəndər Həmidov

vun zamanında AMDP-nin adının yanında həm də "Boz qurd" partiyası qeydi olurdu. Bundan sonra da belə olacaqmı?

AMDP Qurultaya Hazırlıq üzrə Təşkilat Komitəsinin üzvü Qələndər Muxtarlı "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, AMDP-nin siyasi fəaliyyəti daim olub: "Hazırda Azərbaycanın üzbəüz olduğu geosiyasi reallıqlarda dövlətimizin və millətimizin yanında olmağa bilmərik. Milli Demokrat Partiyasının Azərbaycanın ərəzi bütövlüyü uğrunda çox böyük əziyyətləri, mübarizəsi olub. Bu partiya vətən torpaqları uğrunda yüzlərlə şəhid verən partiyadır. Bu partiyada şəhid ailəsi olmayan, qazi olmayan, müharibə veteranı olmayan üzvlərin sayı azdır. Üzvlərimiz əsasən qeyd etdiyim kateqoriyadan olan mübarizə yoldaşlarıdır. Partiyanın 98 faizi bu cür insanlardan ibarətdir. Odur ki, Azərbaycan Milli Demokrat Partiyası torpaqlarımızın azad edilməsindən sonrakı dövrdə də qarşıda dayanan çağırışlarda dövlətə, millətə xidmət etmək qərarındadır. Bunu özümüz üçün növbəti mərhələdə görev hesab edirik. Partiyamız xalq hərəkatından çıxmış partiyadır və bünövrəsi var. 56 rayon təşkilatımız bu günə qədər mövcudluğunu saxlayır. Bizim minlərlə tərəfdarımız var. Biz İkinci Qarabağ savaşında Ali Baş Komandan İlham Əliyevin apardığı siyasəti tam dəstəkləmişik. Bu barədə bəyanatımız çap olunub. Eləcə də ötən ilin sentyabrında antiterror tədbirləri zamanı da dövlətimizin yanında dayandığımızı bəyan etmişik. Partiya dövlət maraqlarını,

"Boz qurdlar" yenidən siyasətə qayıdır

Qələndər Muxtarlı: "Milliyyətçilər parlamentə güclü fraksiya ilə düşməyi hədəfləyir"

milli maraqları həmişə öndə tutduğu kimi bundan sonra da öndə tutacaq".

Q.Muxtarlı qeyd etdi ki, partiyanın tanınmış üzvləri bu gün də birgə fəaliyyətdədir. Hətta keçən ilə qədər fəaliyyət göstərmiş Azad Azərbaycan Partiyasının sədri Həsən Həsənov, Demokratik Dəyişim Partiyasının sədri Əli Mustafayev və ətrafındakı hüquqşünaslardan olan böyük bir qrup Azərbaycan Milli Demokrat Partiyasında birləşiblər: "Ötən həftə keçirdiyimiz konfransda iştirak edirdilər. Həqiqi mənada milliyyətçi cəməni təmsil edən bir çox qüvvə

lər AMDP-də birləşib. Ölkənin siyasi reallıqları bir az fərqli olduğuna görə mən hər kəsin adını çəkməyi hələlik münasib bilmirəm. Biz birlik ideyasını əsas götürürük. Milli demokratik məfkurənin təmsilçilərini bir araya yığmaq niyyətimiz var. Biz sözün həqiqi mənasında xalqın mənafeyinə xidmət edən müxalifətə çevrilmək istəyirik.

Azərbaycan Milli Demokrat-Boz Qurd Partiyasının qeydiyyatı ləğv olunduqdan və lideri İsgəndər Həmidov həbs olunduqdan sonra da partiya fəaliyyətini davam etdirib.

Ötən il qüvvəyə minən "Siyasi Partiyalar haqqında" Qa-

nun yeni reallıqlar və tələblər ortaya çıxarılıb. Bu qanunun müntəzəki tərəfləri də çoxdur, Azərbaycan reallıqları ilə düzgəlməyən məqamları da var. Amma hər bir halda, qanun artıq qüvvəyə minib və biz ona uyğun davranmalıyıq. Ona görə də biz 55 nəfərin iştirakı ilə ötən həftə təsis konfransını keçirdik. Qanunun tələbləri nədir, ona uyğun bütün sənədləşməni hazırladıq. Biz Azərbaycan Milli Demokrat Partiyasının adını saxladıq və hesab etdik ki, dövlət qeydiyyatına alınmış bir partiya kimi fəaliyyət göstərməyə haqqı var. Qurultayımızı keçirəcəyik və dövlət

qeydiyyatına alınmaq üçün lazım olan bütün sənədləri təqdim edəcəyik. İnanırıq ki, dövlət qeydiyyatına alınacağıq".

Q.Muxtarlının sözlərinə görə, milli demokratik platformasında birləşən insanların əsas hədəfi ölkəmizdə siyasi mübarizənin, siyasi islahatların parlament mübarizəsi ilə həyata keçirilməsidir. Ona görə də AMDP parlamentə düşməyi hədəfləyir, parlamentə çox ciddi bir fraksiya şəklində daxil olmağı düşünür: "Gələcəkdə, məsələn, proporsional seçki sistemi tətbiq olunacaqsa, proporsional qayda ilə tutaq ki, 50 deputat seçilməli olacaqsa, biz 50 namizədlə iştirak edəcəyik. Bu potensialımız var. Əminlik ki, bizim ciddi uğurumuz olacaq. Bizim partiyada təsadüfi adamlar yoxdur. Bütün dövrlərdə sınaqdan ləyaqətlə çıxan insanlar buradadır.

Rəhmətlik İsgəndər Həmidovun dövründə partiyanın adının yanında Boz Qurd ifadəsi qeyd olunurdu. Hazırda isə sadəcə Azərbaycan Milli Demokrat Partiyasıdır. Partiyamızın ölkədə siyasi islahatlara dair konsepsiyası var. Biz həmin təkliflərimizi də təqdim edəcəyik. Hesab edirik ki, təkliflərimiz hakimiyyət tərəfindən normal qarşılanacaq".

□ **Əlibar SEYİDAĞA, "Yeni Müsavat"**

Kino İttifaqına sədr seçkisi bu səbəbdən olmadı - Rasim Balayev açıqladı

Şeyx Əbdül Mahmudbəyli: "Bu qədər özbaşınalıq, biabırçılıq olarmı?"

Ötən ilin sonlarında Kino İttifaqına sədrlik postu uğrunda mübarizə qızıqsa da, sonradan proses sönədi. Məlumdur ki, Xalq artisti Rasim Balayev birləşmiş kino ittifaqlarının sədrliyinə namizəd olub. Ləğv olunmuş digər qurum, Azərbaycan Respublikası Kinematografçılar İttifaqı İdarə Heyətinin hazırkı sədri Xalq artisti Şəfiqə Məmmədovanın namizədliyinin irəli sürüldüyü deyilirdi.

İddialara görə, Kino Birliyinə yeni bir namizəd Cəmil Quliyevdir. İctimai TV-nin keçmiş rəhbəri Cəmil Quliyev ötən ay yixilib qolunu qırandan sonra bu barədə danışmayıb. Bildirirdi ki, daha bir nəfər AKI-nin sədri postuna namizədliyini irəli sürmək niyyətindədir. Həmin şəxs kinorejissor, "Space" TV-nin keçmiş rəhbəri Vəqif Mustafayevdir.

Kino İttifaqına seçkilər niyə olmadı?

Xatırladaq ki, ötən ilin iyul ayının 26-da Azərbaycan Respublikası Kinematografçılar İttifaqı və Azərbaycan Ki-

namatografçılar İttifaqı birləşməyi barədə bəyanat yaymışdılar. Bildirilirdi ki, yeni ad kimi Kinematografçılar Birliyi təklif edilib. Xalq artisti Rasim Balayev mətbuata açıqlamasında birliyin qurultayının ilin sonuna doğru olacağını demişdi.

Bəs Kino İttifaqına sədr seçkisi niyə olmadı?

Mövzu ilə bağlı Xalq artisti Rasim Balayev "Yeni

Müsavat"a qısa açıqlama verərək bunları dedi: "Bəli, düşünürdük ki, ötən ilin noyabr, ya da dekabr ayında qurultay keçirək. Həmin qurultayda da seçki olmalı idi. Lakin sonradan bizə belə məsləhət gördülər ki, bu qurultayı fevralın 7-də keçiriləcək növbədənəon prezident seçkisindən sonraya saxlayaq. Yeni prezident seçkisindən sonra qurultaya hazırlaşacağıq".

Xalq artisti, kinorejissor-aktyor Şeyx Əbdül Mahmudbəyli isə məsələyə bu cür münasibət bildirdi: "Ümumiyyətlə, belə görünür ki, kino ilə bağlı aidiyyəti insanlar narahat olmaq istəmir. Hərəsi bir yerdə özünə yer edib otub, kinonun adından istifadə edib, kef edirlər. Kino ilə yalnız kinonun tozu-torpağını udub, onu yaşadanlar, yarananlar, ehtiyac içində qalıb yaşayanlar

narahat olur.

İlk öncə onu qeyd edim ki, eyni adda iki ittifaq dövlət büdcəsindən maliyyələşə bilməz. Birinin adı Azərbaycan Respublikası Kinematografçılar İttifaqı, digərinin adı isə Azərbaycan Kinematografçılar İttifaqıdır. Belə çıxır ki, Azərbaycan başqa, Azərbaycan Respublikası başqadır? Rəsmi surətdə Azərbaycan Respublikasının Kinematografçılar İttifaqı və Azərbaycan Kinematografçılar İttifaqının sədrləri, üzvləri Nizami Kino Evinə böyük bir tədbirdə bir araya gəldilər. Hər iki ittifaqın sədri bu rüsvayçılığa son qoymaq üçün yazılı bəyanat verdi. İttifaqların fəaliyyətini donduruldu. Qərara əsasən bir ay müddətində yeni qurultay təşkil olunmalı və hər iki ittifaq bir araya gələrk, sədr seçməli idi. Bu məsələnin üzərindən aylar keçməsinə baxmayaraq, hələ də qurultay təşkil olunmayıb. Hesab edirəm ki, aidiyyəti qurumlar bu məsələni araşdırmalıdır. Axı biz müraciət etmişik. Bu ittifaqların nizamnamələri ləğv edilməlidir. Bəla kinonun başında fırlanır. Kino çəkən, kinonu yaranan yazıqdır. Nəhəng bir mədəniyyət mərkəzi boğula-boğula qalıb. Hərə bir təşkilat yaradıb, özü üçün qazanc yolu seçib.

Hər iki kino ittifaqının sədri hesabat versinlər görək ki, onlar bu illər ərzində necə işləyiblər. Biz də birlikdə müza-

kirə edək, onların işinə qiymət verək, daha sonra isə namizədləri irəli sürək, səsvermə yolu ilə sədr seçək. Amma bütün bu məsələlər kənarda qaldı.

Onu da qeyd edim ki, Şəfiqə Məmmədovanın rəhbəri olduğu ittifaq 7 ildir ki, qurultay keçirmir. Yeni nizamnaməyə əsasən quruma sədr seçki yolu ilə seçilməli idi, amma 7 il qurultay, seçki keçirilmədi. Belə çıxır ki, Şəfiqə Məmmədova 7 il ildir qeyri-legitim işləyib, dövlətdən qanunsuz olaraq maaş alır.

Rasim Balayev də deyib ki, namizədliyi irəli sürülüb. Bu qədər özbaşınalıq, biabırçılıq olarmı? Namizədlər də qurultay yolu ilə seçilir və səs çoxluğu ilə namizədliyi irəli sürülür. Amma bunlar artıq öz namizədliklərini elan ediblər.

O ki qaldı Kino Birliyinə Cəmil Quliyevin və yaxud Vəqif Mustafayevin rəhbər gəlməsinə, bu, heç kimin istəyi ilə həyata keçirilə bilməz, qeyd etdiyim kimi, yalnız və yalnız qurultay və seçki olmalıdır. Həm Cəmil Quliyev, həm də Vəqif Mustafayev rejissordur. Kino ittifaqı kino xadimlərinindir və kino xadimlərinin də rəhbəri tarixən rejissorlardır və bütün dünyada belədir. Ona görə də, əlbəttə, Cəmil Quliyev, Vəqif Mustafayev və yaxud digər rejissor bu quruma sədr seçilə bilər. Əsas odur ki, bu seçki qanuni, nizamnaməyə əsasən keçirilsin".

□ **Xalidə GƏRAY, "Yeni Müsavat"**

İki hadisənin doğurduğu suallar- məsuliyyətsizlik, yoxsa?

Binəqədidəki dağıntılar altından daha bir cəsəd çıxarıldı - ölənlərin sayı 9-a çatdı; prezidentliyə namizəd Binəqədidəki partlayışdan danışdı: "Biz təxribat məsələsinə çox ciddi yanaşmalıyıq..."

Yanvarın 15-də, günortaya yaxın Bakı şəhəri, Binəqədi rayonu, A.Kunanbayev küçəsində yerləşən mebel sexində partlayış-yanğın hadisəsi ilə bağlı araşdırmalar davam edir. Hadisə yerində aparılan axtarış-xilasatmə işləri nəticəsində hazırkı vaxtadək 8 nəfər ölüb. Baş vermiş partlayış nəticəsində 24 nəfər müxtəlif dərəcəli bədən xəsarətləri alıb. Dağıntılar altında qalan şəxslərin axtarışları davam etdirilir.

Partlayışla bağlı Baş Prokurorluğun, Fövqəladə Hallar Nazirliyinin peşəkar müstəntiqlərindən ibarət istintaq qrupu yaradılıb. İbtidai istintaqın aparılması Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunun Kriminalistika və İnformasiya Texnologiyaları İdarəsinə həvalə edilib. Hadisənin baş vermə səbəbləri, dəymiş ziyanın miqdarı, həm-

4 körpə həyatını itirdi. Baş verənlərin yaxından-uzaqdan qonşularımızla əlaqəsi ola bilərmi? Oxşar hadisələr 2009-cu ildə Neft Akademiyasındakı dəhşətli terrora qədər də baş vermişdi. 2015-ci ildə Azərbaycanda keçirilən Avropa Oyunları ərəfəsi də analoji olaylar olmuşdu. Maşınların kütləvi

disələrə münasibətimizi bir də diqqətdən keçirməliyik. Xüsusilə seçki ərəfəsində proqnozlaşdırılan ciddi hadisələrin qarşısını vaxtında almağa çalışmalıyıq. Daxili İşlər Nazirliyi, Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti çox cəsarətli addımlar atır, hər hansı bir təxribatın qarşısını almağa qətiyyətlə təvəkkül edirlər. Əminəm ki, ipucu tapılacaq və hər hansı bir təxribat varsa, kökünü qazıyaq.

Yada sala ki, ötən il martın 28-də Fazil Mustafaya qarşı evinin yaxınlığında terror törədilib. Odlu silahdan açılmış atəşlə deputat yaralanıb.

Təhlükəsizlik məsələləri üzrə ekspert İlham İsmayıl "Yeni Müsavat"a deyib ki, baş verən hadisələrə qonşu dövlətlərin yaxından-uzaqdan əlaqələrini istisna edir: "Bu, təxribat deyil, bu, diversiya deyil, təzyiq vasitəsi deyil. Bu, sadəcə olaraq, Azərbaycanda hava

cana təzyiq vasitəsi idi. 2020-ci il Vətən müharibəsindən sonra "Azərsun" Yağ Zavodunda baş verənləri də Azərbaycana təzyiq vasitəsi kimi qiymətləndirmişdik. Binəqədidəki partlayışla bağlı hələ ki, istintaq ilkin məlumatı açıqlamayıb. Ola bilər ki, qaz sızması nəticəsində meydana gəlib. Bu partlayışın Azərbaycanın mövqeyinə nə təsiri ola bilər? Azərbaycanın ərazi bütövlüyü ilə bağlı, sülh müqaviləsi bağlanması ilə bağlı bu partlayış nə şəkildə xəbərdarlıq ola bilər? Bu partlayışdan sonra mövqeyimizdən geri çəkilməkməli ola bilər? Xarici qüvvələrin Azərbaycana təzyiq etmələri üçün müxtəlif variantları var. Təxribatdan çox diplomatik təzyiqdən istifadə olunur. Necə ki, Fransa senatında Azərbaycan torpağı Qarabağ ermənilərin geri qayıtmasının təminatı üçün deklarasiya hazırlayıblar. Yanvarın 17-də Fransa senatında həmin deklarasiya qəbul ediləcək və Azərbaycana sanksiya tətbiq olunacaq. Azərbaycanın bu gün bölgədə fəaliyyəti Rusiyanın maraqlarına uyğundur. Ermənistanın isə elə gücü yoxdur ki, bir partlayışla Azərbaycanın 30 ildən çox apardığı Qarabağ siyasətində dəyişikliklərə nail ola bilsin".

İlham İsmayıl üçüncü qüvvələrin Azərbaycanda hər hansı bir təşviş və qorxu yaradacaq fəaliyyətlə

şəraitinin dəyişməsi ilə əlaqədar qaz və işıqdan istifadənin həddindən artıq istifadə ilə əlaqəli ola bilər. Ola bilsin ki, burada hansısa səhlənkarlığa, məsuliyyətsizliyə yol verilməsi qəzaya gətirib çıxarıb. Xatırladığınız olaylar terror idi və Azərbay-

məşğul ola biləcəyi versiyasını da istisna edir: "Hər yanğın olanda və ölümə nəticələndə təbii ki, narahatlıq keçiririk. Amma bu məsələnin Azərbaycana təzyiq, təhdid olması istisna edirəm".

□ **E.MƏMMƏDƏLİYEV, "Yeni Müsavat"**

Hərbi xidmətdən yayınan köçkünlərin müavinəti kəsiləcək

Aylıq müavinət müddətli həqiqi hərbi xidmətdən boyun qaçırmış məcburi köçkün statusu olan şəxslərə şamil edilməyəcək.

Nazirlər Kabineti bununla bağlı "Məcburi köçkünlər və onlara bərabər tutulan şəxslər üçün yemək xərci müavinəti, habelə kommunal və digər xidmətlər üzrə dövlət büdcəsindən ödənişlər əvəzinə vahid aylıq müavinətin ödənilməsi Qaydası"nda dəyişiklik edib.

Bundan əvvəl səfərbərlik üzrə hərbi xidmətə çağırışdan boyun qaçıran məcburi köçkün statusu olan şəxslərə bu müavinət şamil edilməyib.

Qeyd edək ki, bu qayda məcburi köçkünlər və onlara bərabər tutulan şəxslər üçün vahid aylıq müavinətin müəyyən edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2017-ci il 23 yanvar tarixli 1206 nömrəli Fərmanının 2.1-ci bəndinin icrasını təmin etmək məqsədilə hazırlanıb, məcburi köçkünlər və onlara bərabər tutulan şəxslər üçün yemək xərci müavinəti, habelə kommunal və digər xidmətlər üzrə dövlət büdcəsindən ödənişlər əvəzinə, əhəd aylıq müavinətin ödənilməsi qaydalarını müəyyən edir.

Dəmiryol Xəstəxanası bu məqsədlə istifadə ediləcək

Xəbər verdiyimiz kimi, "Azərbaycan Dəmir Yolları" QSC-nin Həkim-Sanitar Xidmətinin Mərkəzi Dəmiryol Xəstəxanasının balansında olan bir sıra dövlət əmlakları Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin balansına verilib.

Hazırda bununla əlaqədar olaraq aidiyyəti dövlət qurumları ilə birgə müvafiq təhvil-təslim işləri həyata keçirilir.

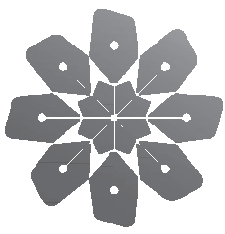
Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin müdiri Fazil Talibov Modern.az-a bildirib ki, bu il iyulun 1-dən rayon, şəhər çağırış komissiyaları tərəfindən müddətli həqiqi hərbi xidmətə çağırılan vətəndaşların tibbi şəhadətləndirilməsi zamanı müvafiq qərarların qəbul edilməsi üçün həmin vətəndaşların yekun tibbi müayinəsi nazirliyin tabeliyindəki Dövlət Tibbi-Sosial Ekspertiza və Reabilitasiya Agentliyi tərəfindən həyata keçiriləcək.

"Sözügədən xəstəxananın da bu istiqamətdə fəaliyyətin həyata keçirilməsi üçün istifadə olunması nəzərdə tutulub. Bu barədə ətraflı məlumatlar mütəmadi olaraq təqdim ediləcək".

Bu gün güclü külək əsəcək

Bakıda və Abşeron yarımadasında yanvarın 17-si səhərdən axşamadək şimal-qərb küləyinin 15-20 m/s, arabir 23-28 m/s, gündüz yarımadanın bəzi yerlərində arabir 30 -32 m/s-dək güclənəcəyi gözlənilir.

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyindən verilən xəbərə görə, Azərbaycanın rayonlarında yanvarın 17-də qərb küləyinin 15-20 m/s, bəzi şərq rayonlarında arabir 23-28 m/s-dək güclənəcəyi, havanın 17-si axşam əsasən Gəncə-Qazax, Balakən-Şəki zonalarında qısamüddətli yağıntılı olacağı, qar yağaçağı gözlənilir.

**Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi**

İşğaldan azad olunmuş ərazilərə "Böyük Qayıdış"

"Qarabağa Böyük Qayıdış" planına uyğun olaraq məcburi köçkünlərin doğma yurd-yuvalarına ən qısa zamanda qayıtması üçün zaman keçdikcə görülən işlərin miqyası daha da genişlənməkdədir. Bu istiqamətdə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin ötən həftə yerli telekanallara verdiyi geniş müsahibə də xüsusi diqqət cəkdi.

Dövlət başçısı bildirdi ki, 1400-dən çox ailənin 2023-cü ildə doğma yurdlarına qayıtması üçün şərait yaradılıb: "Bu il həmçinin beş şəhər - Şuşa, Cəbrayıl, Kəlbəcər, Xankəndi və Xocalı şəhərlərinə qayıdış olacaq. Bu günə qədər görülən işlər göz qabağındadır. Bu haqda çox danışmaq istəməzdim. Sadəcə olaraq, bütün böyük infrastruktur layihələri ilə yanaşı, hesab edirəm ki, əsas nailiyyətimiz odur ki, beş yaşayış məntəqəsinə keçmiş köçkünlər qayıtmışlar. Laçın, Füzuli şəhərləri, Ağalı, Talış və Zabux kəndləri artıq dirçəlir. Bu il həmin o yaşayış məntəqələrinə keçmiş köçkünlərin qayıtılması davam edəcək. Bu ilin İnvestisiya Proqramı yaxın günlərdə mənim tərəfimdən təsdiq olunacaq, bir neçə dəfə artıq müzakirədən keçib. Həm Qarabağa, Şərqi Zəngəzurda, həm də ölkəmizin digər yerlərinə aid İnvestisiya Proqramı bizim əsas alətimizdir, bərpa üçün əsas alətimizdir.

Bu il Qarabağda, Şərqi

Zəngəzurda infrastruktur layihələrinin hamısı davam etdiriləcək. Bunlar nəhəng layihələrdir. Bildiyiniz kimi, su anbarları, yollar, körpülər, dəmir yolları, məktəblər, xəstəxanalar, artıq başlamış, onların inşaatı, bəziləri artıq istifadəyə verilib. İcməli su xətləri, elektrik enerjisi ilə bağlı layihələr, suvarma ilə bağlı qeyd etdiyim su anbarları, məsələn, Sərsəng Su Anbarı - bu gün anbarda ancaq 50 faiz su var. Çünki işğal dövründə ermənilər ancaq onu istismar ediblər. Yeni oraya bir qəpik də vəsait qoyulmamışdı. Xaçınçay Su Anbarı tamamilə məhv edilmişdi, indi bu yaxınlarda açıldı. Yaxın gələcəkdə Füzulidəki Köndələnçay Su Anbarının açılışını edəcəyik. Suqovuşanı biz yenidən qurduq, indi kanallar çəkilir. Ondan sonra Zabuxçay Su Anbarının inşası bu il tamamlanaçaq, o da böyük ərazini suvarma suyu ilə təmin edəcək. Yeni keçmiş köçkünlər qayıdanda artıq orada əkin-biçin üçün şərait olmalıdır.

Onu da bildirməliyəm ki,

Böyük Qayıdış

ÜSAVAT
N 8 (8381) 17 yanvar 2024

bağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarında çox böyük bərpa, quruculuq, tikinti işləri görülür: "Bu işlər çərçivəsində cənab Prezident tərəfindən irəliyə vəzifə kimi qoyulmuş "Böyük Qayıdış" konsepsiyası icra olunmağa başlayıb. Dövlətimiz, bir neçə dost dövlətlərin şirkətləri azad edilmiş bölgələrimizdə yaşayış binaları, ağıllı kənd və şəhər konsepsiyaları icra edirlər. Füzulidə, qismən Şuşada, Laçında məskunlaşma prosesləri həyata keçirilir. Dövlət başçısının dediyi kimi, 2026-cı ilin sonuna qədər həmin bölgələrimizə 140 min vətəndaşımız qayıdacaq. Bu proses gələcəkdə də

"Bu il Füzulidə, Şuşada, Laçında..."

Infrastruktur layihələri imkan verir ki, bu il daha çox insan öz dədə-baba torpaqlarına qayıtsın

qayıdandan keçmiş köçkünlərin məşğulluğu ilə bağlı bizim qurumlarımız ciddi məşğuldur və həm gedənə qədər onlar üçün treninqlər keçirilir, həm də yerlərdə yeni istehsalat sahələri, sənaye müəssisələri yaradılır və yaradılacaq. Ağdamda və Cəbrayılda iki böyük sənaye zonası artıq fəaliyyətə başlayıb və bu il o zonaların fəaliyyəti böyük dərəcədə genişlənəcək.

Bütün bu infrastruktur layihələri imkan verir ki, biz bu il daha böyük sayda keçmiş köçkünləri öz dədə-baba torpaqlarına qaytararaq və onların bu il qaytarılacaq şəhərlər arasında beş şəhər - Şuşa şəhəri, Cəbrayıl şəhəri, Kəlbəcər şəhəri, Xankəndi şəhəri, Xocalı şəhəri ola-

cı şəhərlərinə isə keçmiş məcburi köçkünlərin 2025-ci ildə qayıtması nəzərdə tutulur. Bununla paralel olaraq bir çox kəndlərdə, hansılarda ki, mən təməl qoymuşam, - orada inşaat davam edəcək, bir neçə kəndə keçmiş köçkünlər qayıdacaqlar. Məsələn, Laçın rayonunun Sus kəndi hazır olacaq. Ondan sonra Xocalı rayonunun Kərkicahan, Malibeyli, Turşsu kəndlərinin də bərpasına artıq start veririk. Kəndlər tamamilə dağılmış vəziyyətdədir. Mən Qarabağa son səfərim zamanı oraya baş çəkmişəm. Tamamilə dağılmış vəziyyətdədir, Malibeyli məscidi də dağılmış və vandallar ondan da peyın anban kimi istifadə etmişlər. Yeni sadaladığım bu ən azı şəhər və kəndlərə keçmiş

köçkünlər qayıdacaq və 2026-cı ilin sonuna qədər o artıq bəyan edildi, hədəfimiz 140 min keçmiş köçkünləri öz dədə-baba torpaqlarına qaytarmaqdır. Əminəm ki, biz buna da nail olacağıq. Onu da bir daha bildirməliyəm ki, bütün bunları biz öz daxili imkanlarımız hesabına edirik. Heç bir donor təşkilatı, heç bir digər tərəf bizə kömək göstərmir. Ancaq Özbəkistan və Qazaxıstan Füzulidə iki məktəbin tikintisi ilə bağlı bizə qardaş dəstəyi göstərmişdir, bütün qalan layihələr daxili imkanlar hesabına reallaşdırılır".

Deputat Vüqar İsgəndərov bu barədə Sia.az saytına açıqlamasında bildirib ki, 2020-ci il qələbəmizdən sonra işğaldan azad edilmiş Qara-

davamlı olacaq. Çünki həmin bölgələrdə insanlar yüz, min illərlə yaşayıblar, bundan sonra da daimi yaşayacaqlar. Bu proses Azərbaycan dövləti tərəfindən ən layiqli formada həyata keçiriləcək".

Deputat bildirib ki, işlərin daha sürətli getməsinə mane olan cəhətlər erməni vandalları tərəfindən basdırılması minalardır: "Dövlətimizin öz hesabına minalar təmizləyir. Paralel olaraq da tikinti işləri baş verir. Bütün bunlar həm də ölkəmizin gücünə, qüdrətinə işədir. Biz iqtisadi potensialımıza, insan resurslarımıza, yeni texnologiyalara əsaslanaraq bunları həyata keçiririk. Bu da bizim dünyada artan nüfuzumuzun bariz nümunəsidir".

Xankəndidə evlərin qapısı bu səbəbdən bağlı saxlanılır

Akif Nağı: "Ermənilərin könüllü tərk etdikləri evlərin əşyalarının qorunması lazımdır, amma..."

Xankəndinin separatçı ermənilərdən azad edilməsinin 4-cü ayı tamam olmaq üzrədir. Bu şəhərə gedib-gələn şəxslərin söylədiklərindən belə məlum olur ki, şəhərdə binalara, evlərə giriş qadağandır, ermənilərin evlərinin qapısı bağlı saxlanılır və əşyalarına toxunulmur.

Bu nədən xəbər verir? Ermənilərin geri qayıdışı ehtimalının yüksək olması, yoxsa beynəlxalq məhkəmələrə ediləcək iddialarının neytrallaşdırılması üçündür? Bəzi dövlətlərin erməniləri geri qaytarmaq istədiyi barədə xəbərlər də yayılır. O da bildirilir ki, erməni əhali özü qayıtmaq istəmir.

Bəs ermənilərin Xankəndinə azərbaycanlı əhalidən tez qayıtılması mümkündürmü? Bəli, bu məsələdə nələrlə etməlidir?

Azad Vətən Partiyasının sədri Akif Nağı "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, bu məsələ çox ciddi diqqət tələb edir: "Çalışmalıyıq ki, ermənilər və onların arxasında dayanan qüvvələr Azərbaycana qarşı qarayaxma kampaniyası üçün

əsaslar əldə edə bilməsinlər. Azərbaycan indiyə qədər buna nail olmağı bacarıb. Azərbaycana qarşı məhkəmə iddialarının heç bir əsas yoxdur. Əsas olmayan iddiaların isə perspektivi ola bilməz. Amma ermənilərin və havadarlarının beynəlxalq səviyyədə "azərbaycanlılar Xankəndidə ermənilərin evlərini taladı" kimi vay-şivən, antitəbliğat kampaniyası başlaması istisna edilmir. Eləcə də məhkəməyə müraciətlər edəndə absurd məsələləri iddialarına yazarlar, məsələn yaza bilirlər ki, filan erməninin evində 100 kilo qızıl var idi. Ermənilərin böhtançı xislətinə bələd olduğumuzdan özümüzü bunlardan qorumaalıyıq. Ona görə də hələlik Xankəndidə ermənilərin könüllü tərk etdikləri evlərin əşyalarının qorunması, olduğu kimi saxlanılması hazırda məqsəduşundur. Onsuz da o evlərin, binaların hamısı Azərbaycanın mülkiyyətidir. Onların əksər hissəsini vaxtilə Azərbaycan dövləti öz büdcəsi hesabına tikib ermənilərə yaşamaq üçün verib. Separatçıların və Ermənistanın Qarabağı işğal

etdiyi dövrlərdə tikilən evlər isə Azərbaycan ərazisində qanunsuz, icazəsiz tikilən evlərdir. O evlərin bir çoxunu Ermənistan vətəndaşları qanunsuz tikiblər və onların mülkiyyəti sayıla bilməz. Həmin evlərə və torpağa görə 30 il ərzində Azərbaycanın dövlət büdcəsinə vergi də ödənməyib. O evlər və onların yerləşdiyi torpaq tam şəkildə Azərbaycan dövlətinin ixtiyarında, yuridikiyasındadır. Ona görə Azərbaycan dövləti həmin evlərdən istədiyi şəkildə istifadə edə bilər".

A.Nağının sözlərinə görə, məsələnin daha bir tərəfi isə odur ki, Xankəndidəki evlərin bir hissəsi oradan zorla qovulmuş azərbaycanlılara məxsus evlərdir. İşğalçı ermənilər azərbaycanlıları oradan qovub onların evlərinə, mülklərinə qanunsuz sahiblənmişdirlər. İndi həmin evlərin öz həqiqi sahiblərinə qaytarılmasının zamanı çatıb: "Oradan çıxarılanda azərbaycanlıların sayı 10 min nəfər idi. 35 ilə yaxın müddətdə həmin əhalinin sayı artıb. Azərbaycanlıların hamısı öz evlərinə qayıtmalıdır və Prezident İlham

Əliyevin bu yaxınlarda verdiyi müsahibədə deyildi ki, 2024-cü ildə Xankəndi şəhərinə azərbaycanlı əhali köçürüləcək. İnsanlarımız öz doğma tarixi yurdlarına geri dönəcəklər".

Akif Nağı hesab edir ki, ermənilər əgər Qarabağa qayıtmaq istəmərlərsə, düzgün edirlər. Onlar hansısa xarici güclərin və daxildəki revanşistlərin istəkləri ilə hərəkət etməməli, boş vədlərə inanmamalıdırlar: "Ermənilər Qarabağda yaşamaq haqqını itiriblər. Bu gerçəyi özləri də anlaşırlar. Yəqin ona görə də geri qayıtmaq istəmirlər. Qarabağda Azərbaycana qarşı cinayətlərdə iştirak etməyən erməni yoxdur. Hamısı kollektiv şəkildə Azərbaycana qarşı cinayətlər

də iştirak ediblər. Bir nəfər də olsun erməni orada azərbaycanlılara qarşı həyata keçirilən cinayətlərə etiraz etməyib. Ona görə də orada yaşamış ermənilərin hər biri Azərbaycan xalqına qarşı törədilən cinayətlərə görə məsuliyyət daşıyır. İndi beynəlxalq təşkilatların qarşısında müəyyən öhdəliklər var ki, Azərbaycan onları yerinə yetirir, amma hesab edirəm ki, Azərbaycan öz maraqlarına uyğun hərəkət etməlidir. Beynəlxalq təşkilatlar öz öhdəliklərini 30 il ərzində yerinə yetirmədilər və nəticədə fəlakətlərlə üz-üzə qaldı. İndi Azərbaycan onların hansısa qaydalarına filana həddindən artıq da əməl etməyə borclu deyil. Elə bir ciddi ehtiyac yoxdur ki, beynəlxalq təşkilatların fikirlərini tam nəzərə

alaq. Onların mövqeyini nəzərə almamalıyıq. Onlardan olsa erməniləri Qarabağa qaytarmalı və başımıza gələcəkdə yeni bəlalardan qorunmaqla ermənilərin qoyub getdikləri əşyaları mənimsəməmişik. Yəni bu məsələ yaxın zamanlardan etibarən həllini tapmalıdır. Çox uzanmamalıdır ki, azərbaycanlıların öz evlərinə köçürülməsi də reallaşdırılsın".

Etibar SEYİDAĞA, "Yeni Müsavat"

2 023-cü ildə Dövlət Neft Fondunun büdcə gəlirləri 21 milyard 661,9 milyon manat, büdcə xərcləri isə 11 milyard 832,6 milyon manat təşkil edib. Fondun "Yeni Müsavat"a verilən məlumata görə, gəlirlərin 15 milyard 324,1 milyon manatı neft və qaz satışlarının həyata keçirilməsindən əldə olunub. Bu zaman mənfəət neftinin və qazın satışından fond 14 milyard 519,0 milyon manat, bonus ödənişlərindən 800,7 milyon manat, tranzit haqqından 0,8 milyon manat, akrhesabı ödənişlərdən 3,6 milyon manat əldə edib. Beləliklə, aydın olur ki, fondun neft və qaz satışlarının həyata keçirilməsindən əldə etdiyi gəlirlərdə kəskin azalma baş verib. 2022-ci ildə fonda bu mənbədən 20 milyard 480,4 milyon manat daxil olmuşdu. Bu isə 2023-cü ildə qeyd olunan mənbədən gəlirin 25,2 faiz azalması deməkdir.

2023-cü ildə fondun vəsaitlərinin idarə olunmasından 6 milyard 337,8 milyon manat (təxminən 3 milyard 728,11 milyon dollar) qazanılıb. 2022-ci ildə isə investisiya portfeli üzrə fond 5,2 faiz itkiyə məruz qalmışdı. Qurumun öz açıqlamasında aktivlərin bazar dəyərinə qisməddəti qiymət dəyişkənliklərindən 2 milyard 461,3 milyon ABŞ dolları itki olduğu bildirilmişdi. Əvvəlki ilin bərpa olunan zərərinə nəzərə almasaq, 2023-cü ildə fondun aktivlərinin idarə olunmasından real gəlirinin 1 milyard 266,8 milyon dollar olduğunu görürük.

Hesabat dövründə ARDNF-nin 2023-cü il büdcəsinin icrası çərçivəsində 11 milyard 737,6 milyon manat vəsait dövlət büdcəsinə transfert edilib. Bu, 2023-cü ilin dürləşdirilmiş dövlət büdcəsində nəzərdə tutulan məbləğin tam həcmdə köçürülməsi deməkdir. Halbuki 2022-ci ildə 11 milyard 517,5 milyon manat proqnoz olunsa da, büdcəyə köçürmə cəmi 7 milyard 923 milyon manat təşkil etmişdi. Bu, Neft Fondunun investisiya portfelinə üzvləşdiyi zərərli bağlı atılan addım idi. 2022-ci ildə neft-qazın dünya bazar qiymətlərinin yüksək olması büdcəyə əlavə gəlirlərin daxil olmasına imkan yaratmışdı.

Ötən il Neft Fondundan "2019-2023-cü illər üçün Azərbaycan Respublikasında ali təhsil sisteminin beynəlxalq rəqəbətliliyinin artırılması üzrə Dövlət Proqramı"nın maliyyələşməsinə 27,9 milyon manat,

Neft Fondu 2023-cü il büdcəsini açıqladı

Mənfəət gəlirləri azalıb, idarəetmə gəlirləri artıb...

"Gənclərin xarici ölkələrin nüfuzlu ali təhsil müəssisələrində təhsil almalarına dair 2022-2026-cı illər üçün Dövlət Proqramı"nın maliyyələşməsinə 34,3 milyon manat sərf olunub. 2023-cü ilin yanvar-dekabr ayları ərzində ARDNF-nin idarə edilməsi ilə bağlı xərcləri 32,8 milyon manat təşkil edib.

Valyuta məzənnələrinin dəyişməsindən yaranan fərqlə bağlı ARDNF-nin büdcədən kənar gəlirləri 2 milyard 132,1 milyon manat olub.

İlin yekununda ARDNF-nin büdcəsi 9 milyard 829 milyon manat həcmində profisitle icra olunub. Beləliklə, 2023-cü ilin sonuna ARDNF-nin aktivləri 2023-cü ilin əvvəlinə (49 milyard 33,6 milyon ABŞ dolları) nisbətən 14,3 faiz (və ya 7 milyard ABŞ dolları) artaraq 56 milyard 069,7 milyon ABŞ dolları təşkil edib.

Fondun bildirildiyinə görə, 2023-cü ildə aktivlərin artımı ARDNF-nin büdcə gəlirlərinin büdcə xərclərini üstələməsi və vəsaitlərin idarə edilməsindən əldə edilən gəlirlər, o cümlədən büdcədən kənar gəlirlər hesabına əldə olunub.

Keçən il ərzində fondun investisiya gəlirliliyi 7,1 faiz olmaqla yaranma tarixindən ən yüksək gəlirlilik göstəricisi ilə səciyyələnilib: "2023-cü il ma-

liyyə bazarları üçün bir çox inkişaf etmiş ölkələrin mərkəzi banklarının sərtləşmə siyasətini davam etdirdiyi bir dövrdə iqtisadi artım və inflyasiya ilə bağlı qeyri-müəyyənliyin təkan verdiyi volatilliliklə xarakterizə olunan bir il kimi yadda qalıb. Tənəzzül ili ola biləcəyi ilə bağlı proqnozlara baxmayaraq, qabaqcıl ölkələrdə inflyasiyanın səviyyəsinə müşahidə olunan yavaşlama, eləcə də yüksək dayanıqlılıq fonunda bir sıra iqtisadi göstəricilərdə izlənilən müsbət tendensiya xüsusən ilin sonuna doğru iqtisadi artıma da müvafiq təsirini göstərmişdir.

İqtisadi göstəricilərdəki volatillilik maliyyə aktivlərinin gəlirliliyinə təsirsiz ötürməyib. İki illik ardıcıl itkilərdən sonra istiqraz indekslərinin əksəriyyətində ilin sonuna doğru olmaqla müsbət gəlirlilik nəticələri qeydə alınıb. Eyni zamanda əsas səhm indeksləri də inflyasiya və qabaqcıl iqtisadiyyatların mərkəzi banklarının faizləri endirəcəkləri ilə bağlı nikbin gözləntilərin fonunda ili müsbət gəlirlərlə başa vurub.

Yuxarıda da qeyd etdik ki, 2022-ci ildə fond investisiya portfelinə 5,2 faiz itki ilə üzvləşmişdi. Bu məbləğin bərpasını nəzərə alaraq, investisiya portfelinə real gəlirliliyin 7,1 faizdən aşağı olduğunu görmək mümkündür.

2023-cü ilin sonuna Neft Fondunun istiqrazlar və pul bazarı alətləri portfelinə əsas yeri "AAA" reytingli investisiya alətləri tutub. Fondun açıqladığı məlumata görə, bu alətlər portfelin 68,1 faizini təşkil edib. Bu da ilin əvvəlində qeydə alınan göstərici 73,7 faiz ilə müqayisədə 5,6 faiz bəndi azdır. Hesabat dövrünə fondun investisiyalarının 16,6 faizi "AA" reytingli, 8,6 faizi "A" reytingli, 6,5 faizi "BBB" reytingli, 0,2 faizi isə qeyri-investisiya dərəcəli alətlərə yatırılıb.

Bundan başqa, yerləşdirmə müddəti üzrə təsnifat əsasən, fondun investisiyalarının 24 faizi 0-1 il (2022-ci ilin sonunda - 22,5 faizi), 26 faizi 1-3 il, 22,4 faizi 3-5 il, 27,6 faizi isə 5 il-dən artıq müddətə yerləşdirilib. Bu da o deməkdir ki, fond yerləşdirmə tarixi daha az olan istiqrazlar və pul bazarı alətlərinə investisiyalarını artırır.

Dekabrın sonuna fondun investisiya portfelinin 67,5 faizini ABŞ dolları təşkil edib (31 dekabr 2022-ci il tarixinə 68,6 faiz), bu da ilin əvvəlinə qeyd olunan göstərici ilə müqayisədə 1,1 faiz bəndi azdır. Ötən ilin sonunda avro fondun investisiya portfelinin 21,2 faizini, funt sterlinq 5,3 faizini, Avstraliya dolları - 0,7 faizini, Türkiyə lirəsi - 0,2 faizini, Rusiya rublu - 0,2 faizini, Çin yuanı - 1 faizini, Yaponi-

ya yeni - 1,4 faizini, digər valyutalar isə 2,5 faizini təşkil edib.

Məlumatla görə, fondun ABŞ dolları portfelinin 6 milyard 752,1 milyon dollarlıq hissəsini (12 faiz) qızıl investisiyaları təşkil edib.

İnvestisiya portfelinin ölkələrin inkişaf səviyyəsinə görə bölgüsündən aydın olur ki, inkişaf etmiş ölkələr üzrə bu göstərici 64,8 faiz (ilin əvvəli ilə müqayisədə 0,9 faiz bəndi artım), inkişaf etməkdə olan ölkələr üzrə - 14,4 faiz (2 faiz bəndi azal-

ma) 7,7 milyon bəndi azdır.

Şahdəniz yatağı üzrə qaz hasilatının əsas bazarı hesab edilən Avropada isə cari ilin ortalarından enerji sektorunda qaza tələbatın azalması və anbarlarda qazın səviyyələrinin yüksək olması ilə qazın qiymətində azalma müşahidə edilməsi gözlənilməkdədir.

Fondun mənfəət neftinin və qazın satışı üzrə proqnozlaşdırılan daxilolmalarının növbəti ildə hasilat həcmimin azalması, neft qiymətlərinə mühafizəkar yanaş-

ma), beynəlxalq maliyyə təşkilatları üzrə isə 8,8 faiz təşkil edib (1,2 faiz bəndi artım). Sərmayələrin qalan 12 faizi qızılın payına düşüb (0,1 faiz bəndi azalma). 31.12.2022 tarixinə adalanan göstəricilər müvafiq olaraq 63,9 faiz, 16,4 faiz, 7,6 faiz və 12,1 faiz səviyyəsində olub.

Fondun investisiya portfelinin coğrafi regionlar üzrə təsnifatına (beynəlxalq maliyyə təşkilatları üzrə) dünyanın 7 regionu daxildir. Bunların sırasına Şimali Amerika (32,7 faiz), Cənubi Amerika (0,1 faiz), Avropa (30,5 faiz), Yaxın Şərq (0,3 faiz), Afrika (0,1 faiz), Avstraliya/Yeni Zelandiya (0,7 faiz) və Asiya/Sakit Okean (14,8 faiz).

Qeyd edək ki, 2024-cü il üzrə fondun 60 dollar/barel orta qiymətlə təsdiqlənmiş büdcəsinə mənfəət neftinin və qazının satışından daxilolmaların 4 milyard 791,9 milyon ABŞ dolları olması proqnozlaşdırılır. Bu zaman "Azəri-Çıraq-Günəşli" yatağı üzrə dövlətin payına düşən gəlirlərin həcmi 4 milyard 89,5 milyon ABŞ dolları və ya ümumi daxilolmaların 85,3 faizini təşkil edəcək. Proqnoza görə, "Azəri-Çıraq-Günəşli" yatağında xam neft hasilatının həcmi 125,9 milyon bəndi olması gözlənilir ki, bu da hasilatın aşağı düşməsi səbəbindən 2023-cü ilin göstəricisinə nisbətən (133,6 milyon ba-

ma və Razılaşma Protokolu üzrə vəsaitin daxilolmaması ilə 2023-cü ilin gözlənilən daxilolmalarından təqribən 1,8 dəfə az olacağı gözlənilir. Belə ki, proqnoza görə, 2024-cü ildə Azərbaycanın payına düşən karbohidrogenlərin satışından əldə edilən xalis gəlirlərin (karbohidrogenlərin nəql edilməsi üzrə məsrəflər, bank, gömrük rəsmiləşdirilməsi, müstəqil nəzarət (sörveyer), marketinq və sığorta xərcləri çıxılmaq şərti ilə, habelə Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin sərmayəçiləri, payçısı və ya tərəfdaşı olduğu layihələrdə onun sərmayəsinə və ya iştirak payına düşən gəlirlər istisna olmaqla) 4 milyard 791,9 milyon ABŞ dolları və ya 8 milyard 146,2 milyon manat olması gözlənilir ki, bu da 2022-ci ilin faktiki icra göstəricisindən 11 milyard 552,7 milyon manat və ya 58,6 faiz, 2023-cü ilin icra göstəricisindən 6 milyard 372,1 milyon manat və ya 43,9 azdır.

Azərbaycan Hesablama Palatasında hesab edirlər ki, neft qiymətlərinin kəskin düşməsi və aşağı qiymətlərin uzun müddət davam etməsi, eyni zamanda hasilatın da azalması fonunda ortamüddətli dövrdə Dövlət Neft Fondunun gəlirlərini azaltmaqla aktivlərinin sürətlə tükənməsinə gətirib çıxarma ehtimalı yaratmaqdadır.

□ **Dünya SAKIT,**
"Yeni Müsavat"

ÜSAVAT

Son səhifə

N 8 (8381) 17 yanvar 2024

Yata bilməyənlərin diqqətinə...

Yuxusuzluq problemi olanlara düyü yaxşı təsir edə bilər. Alimlər düyünün yuxu gətirməsini sübut ediblər. Yüksək indeksli düyü triptofanın miqdarını artırır, o sevinc hormonudur. İnsanı rahatladır, yuxuya getməsini asanlaşdırır. Tədqiqatda 2 min könüllü iştirak edib, axşam yeməyində bir pors düyü sağlam və dərin yuxu verə bilər. Təcrübədə iştirakçılar 3 qrupa ayrılıb: birinə yuxudan əvvəl çörək, digərinə makaron, üçüncüyə düyü verilib. Çörək və makaron yuxuya getməyə təsir etməyib, amma düyü yaxşı təsir edib. Lakin alimlər çox düyü yeməyi də tövsiyə etmir, çünki onda zərərli mərgümiş də olur, bu isə genetik dəyişikliklər yaradır.

BVF-dən qorxulu proqnoz: dünya üzrə iş yerlərinin 40 faizi itiriləcək

Texnologiyanın inkişafı dünya üzrə iş yerlərinin təxminən 40%-nin süni intellektlə əvəzlənməsinə səbəb ola bilər. Bu barədə Beynəlxalq Valyuta Fondunun təhlilində bəhs edilib. Hesabat müəllifləri siyasətçiləri narahatedici tendensiya diqqət yetirməyə çağırıblar. BVF-nin təhlili göstərir ki, süni intellekt inkişaf etmiş ölkələrdə iş yerlərinin təxminən 60%-nə, aşağı gəlirli ölkələrdə isə 26%-nə təsir göstərə bilər. Müəlliflər vurğulayıblar ki, bəzi hallarda işçilər süni intellekt inteqrasiyasından faydalana bilsələr də, digər hallarda süni intellekt insan yerinə tapşırıqları yerinə yetirərək əmək tələbini azaldır. Həmçinin qeyd olunub ki, bir çox ölkələrdə süni intellektdən istifadə üçün infrastruktur və ya ixtisaslı işçi qüvvəsi olmadıqdan texnologiya millətlər arasında bərabərsizliyi pisləşdirə bilər.

Çində 300-dən çox qədim sərđabə tapılıb

Sərqi Çində arxeoloqlar tərəfindən 300-dən çox qədim sərđabə aşkar edilib. Qəbirlər Şandunq əyalətinin şərqindəki Tsinnan şəhərində tapılıb. Söhbət Çin tarixinin çox fərqli dövrlərinə aid olan məzarlardan gedir. Sərđabələr Döyüşən Dövlətlər dövründən (e.ə. 475-221) Tsinn sülaləsinə qədər (1644 - 1911) olan dövrü əhatə edir. Həmin ərazidə arxeoloqlar həmçinin bir neçə qədim soba, səkkiz quyu və gil qablar, keramika boşqablar və sikkələr də daxil olmaqla 850 digər artefakt aşkar ediblər. Tsinnan Arxeologiya İnstitutunun məlumatına görə, tapılan qəbirlər nizamlı şəkildə düzülüb. Alimlər həmçinin qeyd ediblər ki, məzar kompleksləri çox güman ki, yüz illər boyu istifadə olunub.

Səmada partlayan meteor yaponiyalıları qorxutdu

Yaponiyadakı sosial media istifadəçiləri ölkənin şərq və şimal-şərq hissələrinin səmasında görünən parlaq "alov topu"nın videosunu paylaşılıblar.

Kadrlarda meteoritin düşdüyü ehtimal edilən böyük sürətlə uçduğu görünür. Şahidlərin bildirdiyinə görə, səma cisminin səsi eşidilib.

Pivədən imtina etməyin faydaları açıqlandı

Amerikalı ekspertlər hesab edir ki, pivədən imtina etmək şişkinlikdən qurtulmağa, ariqlamağa, qaraciyərin fəaliyyətini yaxşılaşdırmağa, yuxunu normallaşdırmağa və beyni aydınlaşdırmağa kömək edə bilər. Onlar əlavə ediblər ki, pivə bağırsaqdakı faydalı bakteriyaların tarazlığını pozur və onu qıcıqlandırır ki, bu da həzm sisteminin pozulmasına və nəticədə qarın piylənməsinə səbəb olur.

Bundan əlavə, pivə qaraciyəri spirtin emalı baxımından əlavə olaraq yükləyir və bu orqan bədənədəki digər toksinləri və zərərli maddələri daha effektiv şəkildə parçalaya bilmir.

Alimlər ürək çatışmazlığı ilə yeni mübarizə üsulunu kəşf ediblər

Böyük Britaniyanın Bristol Universitetinin alimləri ürək çatışmazlığı nəticəsində zədələnmiş ürək damarlarını bərpa etmək üsulunu kəşf ediblər.

Ürəyin zədələnməsinin necə əmələ gəldiyini anlamaq üçün 1-ci və 2-ci tip şəkərli diabet olan siçanlar üzərində araşdırma aparılıb.

Mütəxəssislər qan damarlarında gələcək bənzər təbəqə olan qlikoliks tədqiq ediblər. Məlumat olub ki, ürəyin kiçik damarlarında bu struktur ilk növbədə müxtəlif xəstəliklər zamanı zədələnir.

Bunları bilirsinizmi?

- * Çində ingiliscə danışanların sayı Amerikadakılardan daha çoxdur.
- * Çox məcbur qalmadıqca qar yeməyin. Çünki onu əritmək üçün bədənədə olduqca çox enerji sərf edilir.
- * İnsanlar oksigensiz 3 dəqiqə, susuz 3 gün və yemək yemədən 3 həftə yaşaya bilər.
- * 2011-ci ildə Yaponiyada baş verən 8,9 ballıq zəlzələ nəticəsində günlərin uzunluğu 1,8 mikro saniyə azalıb.
- * Qarışqalar məcbur qaldıqlarında 2 həftə ərzində suyun altında yaşaya bilirlər.
- * Vakuumda (havasız və cazibə qüvvəsinin olmadığı məkanda) aqlamaq mümkün deyil. Çünki göz yaşı aşağı doğru hərəkət edə bilmir və gözdən yaş çıxmır.
- * İnsanların omba sümüyü betondan daha möhkəmdir.
- * Ağcaqanad əleyhinə spreylər əslində onların insanlara yaxınlaşmasını əngəlləmir. Sadəcə olaraq, ağcaqanadların hissiyatını bağlayır və bir növ insanları gizləyir.
- * "Süd yolu" qalaktikasında 400 milyarddan çox ulduz olduğu düşünülür.
- * Hər gün 275 milyona yaxın yeni ulduz yaranır.
- * Hazırda dəniz aləmində 180-nə yaxın balıq növü işıq görmədən yaşayır.

100 yaşına qədər işləyən qadın uzunömürlülüğün sirrini açdı

ABŞ-da yaşayan qadın 104 yaşını qeyd edib. O, uzun ömrünün hər bir insan üçün əlçatan olan sirrini açıb. Məlumat görə, Tereza Qonzales Nyu-Cersidə anadan olub. 1950-ci illərdən başlayaraq o, iki xəstəxanada könüllü olub, elə burada da ömürlük dostlarını tapıb. "İşimi çox sevirdim, orada uzun illər keçirdim. Buna dəyərdi, indi mənim çoxlu xatirələrim var", - deyər qadın bildirib. Tereza 1980-ci illərin əvvəllərində Texasa köçüb, orada ailə həyatı qurub və 100 yaşına qədər işləməyə davam edib. Hazırda o, qocalar evində yaşayır. Qeyd edək ki, yaşlı qadın uzun ömrünün səbəbini çoxlu süd içməkdə görür. "Onun 104 yaşına qədər yaşayacağını heç təsəvvür etmərdik, amma çox şanslıyıq. Onun gözəl qəlbi var" - deyər Terezanın yaxın qohumu bildirib. Qocalar evinin əməkdaşları da Qonzalesin ünsiyyətində olduğu hər kəsdə xoş təəssürat yaratdığını vurğulayıb.

"Ümumdünya heç nə günü" qeyd olunub

Ilk dəfə Harold Koffinin təklif etdiyi "Ümumdünya heç nə günü" 1973-cü ildən bəri hər il yanvarın 16-da qeyd olunur. Məqsəd bir gün də olsa, hərəkətsizlik, sükut və istirahət təmin edərək zehni dinc buraxmaqdır. İnsan həyatının 40 ilini, yəni hər dörd saatdan birini işləməklə keçirir. Uzun müddət istirahət etmədən işləmək şəxsi sağlamlığı pisləşdirən əsas amillərdəndir. OECD Better Life Index tərəfindən paylaşılan məlumatlara görə, OECD ölkələrində fərdlərin yüzdə 10-u həftədə 50 saatdan çox işləyir.

Digər tərəfdən, qeyd olunur ki, insanlar nə qədər çox işləsələr, şəxsi qayğı, fəaliyyət və ya istirahət kimi digər fəaliyyətlərə bir o qədər az vaxt ayırmalı olur. Bunun da nəticəsində onların rifah və məhsuldarlıq səviyyələri azalır.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Baş redaktor:
Nazim SABİROĞLU

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Son dakika" MMC-nin mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Lisenzia N: B 114
SAYI: 1.500